

Iskra

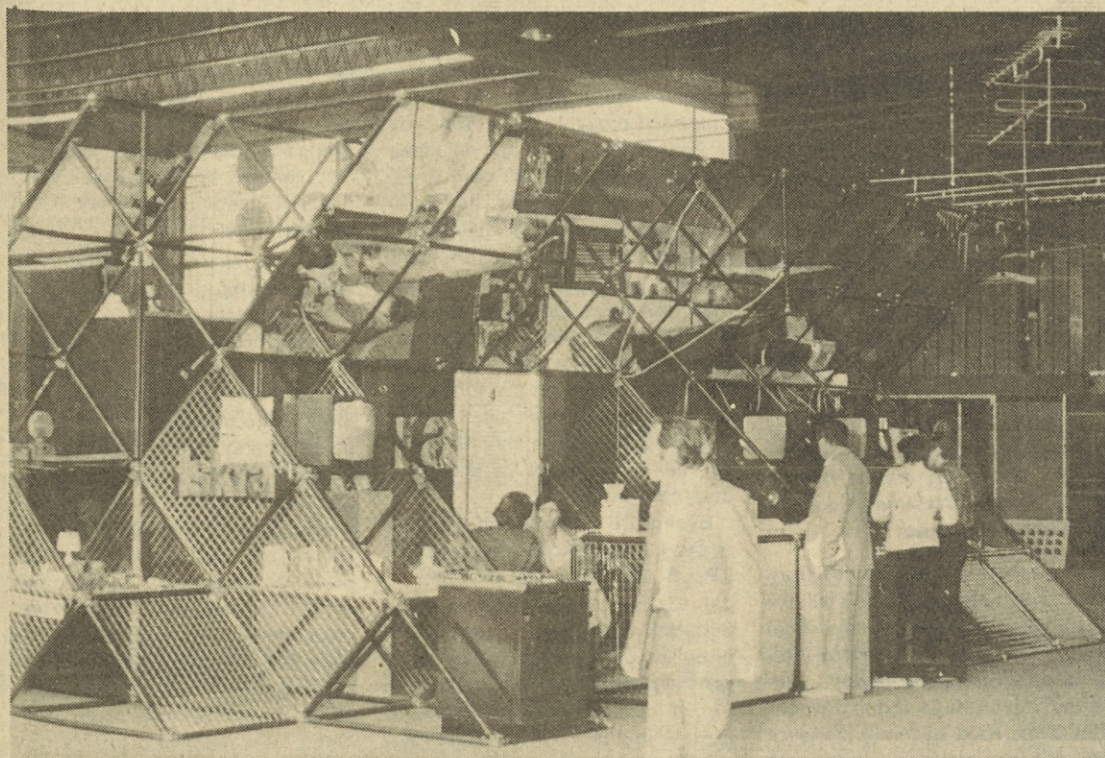
Iskra na zagrebškem velesejmu

Največja sejsmska prireditev v domovini in ena izmed vodilnih te vrste v svetu — Jesenski mednarodni zagrebški velesejem je za nami. Znova je zbrala veliko število razstavljalcev, poslovnih ljudi, gospodarstvenikov, znanstvenih in strokovnih delavcev ter gostov in obiskovalcev. Na 280 tisoč kvadratnih metrih razstavnih površin, od tega kar 200 tisoč pokritih, se je predstavilo kar 3250 razstavljalcev — 2100 domačih in 1150 tujih iz skupno 70 držav. To je tudi rekordno število držav, udeleženk na tej sejsmski prireditvi.

Že po tradiciji so velesejem spremljali številna strokovna posvetovanja in srečanja, seminarji, sestanki in tribune tako, da je bilo mnogo priložnosti za izmenjavo informacij in izkušenj o sodobnem razvoju svetovne tehnike in tehnologije.

Letošnji velesejem je proslavil tudi lep jubilej: minilo je namreč 30 let odkar se je ta prireditev preselila iz prostorov Tehničnega muzeja na sedanjo lokacijo v Novem Zagrebu.

Neskromno lahko zapišemo, da je tudi letošnja Iskrina predstavitev na velesejmu izstopala od drugih. Stojnica je bila izredno sodobno in lepo urejena, kar gre seveda zaslugi marketinškimi delavcem v Iskrini Commerce, potrudile pa so se tudi Iskrine tovarne s številnimi izdelki, med njimi kar nekaj novosti. Mednje naj uvrstimo novo vrtilko in rezkar, iz ERO. Idričani so predstavili novosti iz sodelovanja z Danfossom in Feddersom, nova sta bila tudi sušilnika in televizor iz Široke potrošnje, veliko pozornost je med obiskovalci vzbudil tudi novi telefonski aparat z desetimi številkami spomina, iz Reteč so na sejem poslali novi štedilnik, Zmaj je predstavil nove litijeve baterije, Kibernetika pa nove kontaktorje in stikalne ure.

Kolegij glavnih direktorjev SOZD Iskra

Vse moči usmeriti v povečanje izvoza

Pregled polletnega Iskrinega poslovanja in akcijskega načrta izvoza za letošnje leto pa gibanje osebnih dohodkov v Iskri so bile glavne teme, ki so jih obravnavali na torkovem kolegiju Iskrinih glavnih direktorjev.

Že v uvodu je član KPO Zoran Polič poudaril, da moramo pri ocenjevanju Iskrinih polletnih rezultatov upoštevati celoten jugoslovanski ekonomski položaj, s tem pa tudi različne poskuse in ukrepe za izboljšanje gospodarstva, ki niso obrodili sadov. Hkrati pa zaradi stalnih sprememb naše zakonodaje in visoke inflacije odpovedujejo modeli načrtovanja nadaljnjega razvoja. Tako se je ob koncu polletja poslovanje oblikovalo pod težo ukrepov, groba ocena septembrskih »prijahajočih« ukrepov pa je centralizacija odločanja in prerazdelitev dohodka v Jugoslaviji. Zato lahko tudi v Iskri napovedujemo za leto 1987 še vedno slabo rast proizvodnje in izvoza pa delitev prek dovoljenih okvirov in naraščajoče cene.

Direktor Iskrine interne banke Fabio Škopac je poročal, da je Iskrin polletni rezultat le navidezno zadovoljiv. Na osnovi bilanc, oddanih SDK, bi lahko Iskrine polletne rezultate ocenjevali kot uspešne. Toda nekatere značilnosti pri obračunu poslovanja kažejo, da Iskrino gospodarjenje le ni bilo tako zadovoljivo, kot na prvi pogled izkazuje bilance. Že obračunana revalorizacija zalog, je bila porabljen za pokrivanje negativnih tečajnih razlik in obresti. Gre predvsem za izkazovanje dohodka, ki ni pokrit s prilivi, kar vsekakor slabša finančni položaj. To pa sili v povečanje zadolženosti za pokrivanje nastalih obveznosti iz dohodka in omogoča delitev fiktivnega dohodka. Na osnovi gibanja povprečnih poslovnih sredstev in zalog pa lahko ugotovimo tudi tendenco poslabšanja obračanja sredstev. Tako se je razmerje med celotnim prihodom in obratnimi sredstvi znova poslabšalo.

Skupno z ugotovitvami o povečanju fiktiv v bilancah taka gibanja pomenijo poslabšanje gospodarjenja, to se bo vsekakor odražalo

tudi v prihodnjem obdobju, hkrati pa zahtevalo angažiranje tujih sredstev v Iskrinem poslovnem procesu.

Tudi pri plačilnem prometu s tujino se v Iskri pojavljajo težave. V začetnem obdobju ko je začel delovati novi devizni sistem, smo pričakovali, da bo devizno tržišče sčasoma zaživel. Kljub vsem akcijam za rešitev problematike plačilnega prometa s tujino ocenjujejo, da obseg Iskrine obveznosti do tujine znaša nekje med 16 in 17 milijoni dolarjev.

V razpravi so Iskrini direktorji poudarili, da je treba izhod iskati v še večjih investicijah. Predvsem je treba investirati v dobre projekte, ki bodo prinašali dohodek. Vsekakor pa je treba še vedno povečevati izvoz. Kajti ne samo, da Iskra ne dosega plana na izvoznem področju, ampak tudi enakega

rezultata iz istega obdobja lani ni uspela doseči. Tako je član KPO SOZD Iskra Ilija Medič poudaril nekaj vzrokov za že večletno zaostajanje Iskrinega izvoza. To so zamude pri uvajanju novih izdelkov in pridobivanju atestov pa slaba kvaliteta izdelkov in premajhna obdelava trgov. Letos pa se je običajnim vzrokom pridružil še nov moment, to je padanje ekonomske izvoznih poslov. Sicer je bil akcijski načrt izvoza za leto 1986 narejen, obdelati pa ga je treba in analizirati tudi s tehnološke plati. Ob koncu razprave so Iskrini direktorji sklenili, da bo treba razmišljati tudi o drsnem planiranju v Iskri, hkrati pa narediti načrt izvoza za leto 1987 do srede novembra.

Beseda je tekla tudi o gibanju osebnih dohodkov, kjer je član KPO SOZD Iskra Ivan Cvar povedal, da se je povprečni osebni dohodek Iskre, ki je v preteklem obdobju dosegel povprečje slovenskega gospodarstva, dvignil na 97.671 in za štiri odstotke presegel povprečje gospodarstva. Poleg tega v polovici Iskrinih delovnih organizacij rastejo osebni dohodki

hitreje kot dohodek tako Iskra spada med kršitelje intervencijskega zakona. Ker pa je Iskra še vedno relativno močan izvoznik in če bi hkrati prikazali rast akumulacije in stroškov brez podvajanj, bi lahko vsaj po dosedanjih presojah občine Center, upravičili višino izplačanih osebnih dohodkov, če bo seveda potrebno.

Nato so Iskrini direktorji razpravljali še o pobudi za združitev računalništva v Iskri in Gorenju. Direktor Iskre Delte Janez Škrubelj je povedal, da gre pri združitvi Delte še v sestav SOZD Gorenje za tehnološko povezanost, predvsem pa za poenotenje računalništva v Sloveniji. Kljub pomanjkanju dialoga s strani Delte, je za samo Iskro s poslovnega stališča integracija pozitivna, po drugi strani pa je treba paziti, da ne bi prišlo do dezintegracije Iskre. Vsekakor mora pri tem nekaj doreči delavski svet SOZD Iskre pa Izvršni svet Slovenije, konec koncev pa tudi zakonodaja. Zakon o združenem delu dovoljuje, da je delovna organizacija v dveh sestavljenih organizacijah, če je to zapisano tudi v samoupravnih sporazumih (Iskre Delte, SOZD Iskre in SOZD Gorenja). Če v našem samoupravnem sporazumu tega ni, ga je treba dopolniti. Vsekakor pa je treba ta problem še bolj strokovno in poglobljeno razdelati.

Kolegij glavnih direktorjev je obravnaval referendum, ki je bil v TOZD Biro za industrijski inženiring z namenom, da se ta temeljna organizacija izloči iz sestava SOZD Iskra. Kolegij je podprl sklepe področnega kolegija za organizacijo in informatiko, da Iskra potrebuje znanja te temeljne organizacije in, da je zato izločitev iz Iskre nesprejemljiva. Treba je storiti vse, da se strokovno določi vsebina in obseg dela TOZD BII v okviru Iskre.

Glavni direktorji so tudi obravnavali problem zamenjave motorjev na našem letalu in se odločili, da Iskra Invest servis pripravi finančno konstrukcijo za pokrivanje teh stroškov na osnovi uporabe Iskrinega letala.

Vesna Žunič

II. zasedanje delavskega sveta SOZD Iskra

Franc Šifkovič novi predsednik KPO SOZD Iskra

Zaradi odhoda na novo delovno dolžnost je delavski svet SOZD Iskra razrešil dosedanjega predsednika KPO SOZD Iskra, na njegovo mesto pa imenoval Franca Šifkoviča.

Tudi drugo zasedanje delavskega sveta celotne Iskre v novi sestavi — bilo je v četrtek, 18. septembra v PPC v Ljubljani — je imelo izredno obsežen dnevni red, delegati pa so imeli pred seboj kar precej pomembnih odločitev. Po pregledu izvajanja sklepov 1. zasedanja, je ta Iskrin najvišji samoupravni organ podrobno preučil poslovanje Iskre v letošnjem prvem polletju. Menil je, da so ti rezultati na področju pridobivanja in delitve dohodka boljši kot v prvem četrletju, da pa še vedno zaostajamo v načrtovani dinamiki izvoza.

Član KPO SOZD Iskre Zoran Polič je na seji poročal tudi o pripravi »Ukrepov za izboljšanje poslovne uspešnosti v Iskri«. Ker bomo o teh ukrepih obširneje pisali še večkrat, naj tokrat le povemo, da je DS predlog ukrepov sprejel in sicer kot strokovno podlago za pripravo operativnega načrta za izvajanje teh ukrepov, ki bodo vključeni že v Iskrin letni načrt za prihodnje leto. Delegati so se zavzeli tudi za konkretizacijo posameznih nalog z nosilci, roki, odgovornostjo.

V nadaljevanju se je član KPO SOZD Iskra Rado Faleskini poročal o razvojno-raziskovalni dejavnosti v Iskri v minulem letu, zatem o sklepih 9. internega posvetovanja o problematiki razvojno-inovacijske dejavnosti v Iskri ter kakovosti Iskrinih izdelkov. V zvezi z RR dejavnostjo je poudaril, da je bila ta v letu 1985 precej uspešna: po delovnih organizacijah so opravili kar 1600 obsežnejših nalog ter razvili nad 500 večjih podsklopov in izdelkov. Uspehe je treba pripisati tudi boljši organiziranosti, opremljenosti, kadrovske politiki, izobraževanju, nagrajevanju itd., seveda pa te ugotovitve ne veljajo v enakem obsegu za vse v Iskri.

Vodilo 9. internega posvetovanja o problematiki razvojno-inovacijske dejavnosti v Iskri sta bila nujnost povečevanja izvoza na razvita tržišča in pa vedno hitrejši tehnološki razvoj, oboje pa narekuje Iskri, da mora postati bolj učinkovita v inovacijskih procesih na vseh programsko-proizvodnih področjih in v vseh fazah njihovega poteka. Delavski svet je poročilo sprejel ter se zavzel za takojšnjo konkretizacijo sklepov posvetovanja.

Manj spodbudno je biloporočilo kakovosti Iskrinih izdelkov ob zaključku minulega srednjeročnega obdobja ter za leto 1985. Splošna ugotovitev je, da relativno in absolutno upadeta kakovost Iskrinih izdelkov in storitev, zaostanek v kakovosti za razvitim svetom pa se še povečuje. Kakovost je prišla celo do ravni, ki zavira nadaljnjo rast in sodelovanje s poslovnimi partnerji.

Delavski svet SOZD Iskra je v nadaljevanju zasedanja razrešil dolžnosti predsednika KPO SOZD Iskra Borisa Lasiča, ki odhaja na novo odgovorno delovno dolžnost, na njegovo mesto pa je imenoval diplomiranega ekonomista Franca Šifkoviča. Novi predsednik Iskre je doslej opravljal številne odgovorne delovne naloge, v zadnjem času pa je bil direktor Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani. Dolžnost predsednika bo prevzel s 1. oktobrom.

Vse kaže, da se bodo delegati DS SOZD Iskra tudi v tokratnem mandatnem obdobju srečevali s »paketom Delta«: informacijama o reorganizacijah v Široki potrošnji in o želji BII, da zapusti Iskro, je namreč sledila informacija o aktivnostih združevanja Iskre Delte in Gorenja. Ta novica je delegate, seveda razen iz Delte, presenetila, saj zanjo do nedavnega ni vedelo niti vodstvo SOZD Iskra. V razpravi so se delegati zavzeli za krepitev poslovnega sodelovanja, vendar v skladu s sprejetimi akti, poslovnimi odnosi in tudi v družbi sprejetimi navadami...

Lado Drobež

Iskra Servis

Inovacija v Iskri Servis

Iskrini serviserji so prvi v Jugoslaviji razvili in izdelali tako imenovani posredovalec informacij ISPI-2. Z maloserijsko proizvodnjo te naprave bodo zapolnili vrzel na tržišču, obenem pa izboljšali in popestrili Iskrino ponudbo.

Na pravkar končanem XIX. mednarodnem obrtnem sejmu v Celju se je v okviru Splošnega združenja drobnega gospodarstva, ki deluje pri slovenski gospodarski zbornici, predstavila tudi Iskra Servis. Razstavila je svoj novi izdelek ISPI-2, ki omogoča pogovor med stranko in uslužbenecem, npr. pri vstopih v poslovne prostore, na poštah, v bankah, v drugih jav-

nih uradih, itd. Takšna naprava že nekaj časa izredno uspešno deluje na ljubljanski avtobusni postaji, pobudo za izdelavo takšnega posredovalca informacij pa so Iskrinim serviserjem dali prav tam.

Posredovalec informacij je razvil in izdelal Iskrin servisni tehnik France Pirc iz servisa v Rožni dolini. Njegovo inovacijo so v delovni or-

Na ljubljanski avtobusni postaji so zaposlili Iskrine serviserje, naj jim olajšajo delo in za »informacije« izdelajo napravo za posredovanje informacij. Njihovi prošnji so v Rožni dolini ustregli, saj tudi sicer vzdržujejo ojačevalne naprave na avtobusni postaji, tako da posredovalec informacij že nekaj časa izredno uspešno deluje.

organizaciji z veseljem sprejeli, tako da se je zdaj Iskra Servis prvič pojavila v javnosti tudi kot proizvajalec po naročilu strank. Ker gre za manjše količine — v Servisu upajo, da ne za premajhne — bi bila proizvodnja teh naprav drugod v Iskri verjetno nezanimiva, serviserji pa bodo z majhnimi serijami izkoristili svoje proste zmogljivosti, bogatega znanja in prakse pa jim tako ne manjka.

Že v kratkem pričakujejo naročila za ISPI-2 od javnih uradov, prometnih organizacij, PTT, bank in drugih organizacij. Dobavni rok je 2 meseca.

Na obrtniškem sejmu je Iskra Servis razstavila tudi montažni material, za katerega išče kooperante bodisi v Iskri ali zunaj nje ali pa zasebnimi obrtniki.

LD

Na celjskem mednarodnem obrtniškem sejmu so se Iskrini serviserji predstavili s svojim novim izdelkom, za katerega je bilo precej zanimanja.

Iskra Kondenzatorji Več sodelovanja pri odpravljanju

Predsednik Izvršnega sveta Dušan Šinigoj in predsednik komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora Tomaž Vuga sta obiskala semiško Iskra. Potrebna večja koordinacija sanacije okolja, onesnaženega s PCB.

Predsednik IS in predsednik komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora sta se na obisku v črnomaljski občini seznanila s položajem gospodarstva te občine. Že v razgovoru s črnomaljskimi gospodarstveniki je predsednik KPO semiški Kondenzatorjev Vladimir Zorc predstavil delovno organizacijo, ki skupaj z Beltom predstavlja 60% vsega gospodarstva v občini. Iskrina posebnost v občini je, da je vezana na zunanje tržišče. Toda kljub zahtevnim tujim tehnologijam in tržišču, semiška Iskra uspešno dosega ravnotežje med izvozom in uvozom. Še več. Dosegli so 62% planiranega izvoza, konvertibilni izvoz pa so v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečali za štirinajst odstotkov. Pri tem pa je Vladimir Zorc opozoril na nestabilnost devizne zakonodaje, ki onemogoča sklepanje dobrih pogodb in zato zbijajo cene.

Predsednik Izvršnega sveta je pri tem povedal, da se pogoji gospodarjenja, predvsem pa, ko gre za pojave izvažanja, ne bodo spreminjali. Poudaril je še vedno velik pomen izvoza in, da se s tujih trgov ne smemo umakniti. Poleg drugih problemov je nakazal na nekaj področij v ekonomskem sistemu, ki jih bo treba v jesenskem obdobju nujno spremeniti. Tako bo treba sedanji obračunski

Predsednik Izvršnega sveta Dušan Šinigoj v razgovoru s črnomaljskimi gospodarstveniki

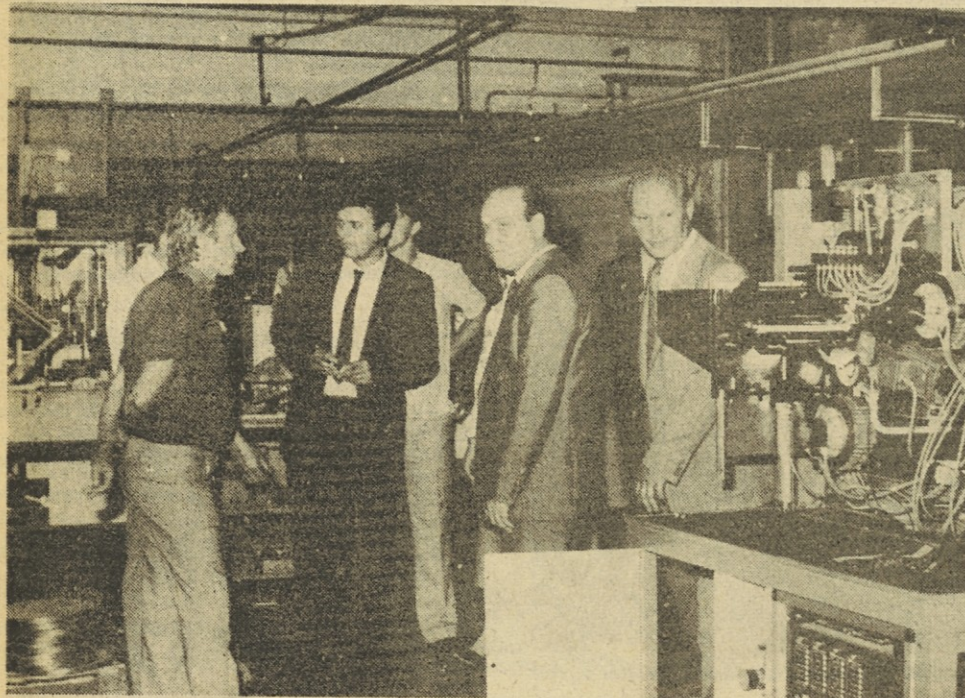
sistem obdelati z načeli realnih ekonomskih faktorjev. Prav tako bo treba na področju cen spremeniti in dopolniti Zakon o kontroli cen, predvsem pa urediti cenovno politiko. Potem je odprl vprašanje davčnega sistema, ki »dobrih« ne vzpodbuja in ne rešuje razvojnih vprašanj na nekaterih področjih. Tako je pri tem predlagal, da bi bilo treba OZD, ki imajo tri, ali štiri izmene, razbremeniti dela davkov.

Ob koncu je še dodal, da moramo biti seznanjeni z razmerami gospodarjenja v prihodnosti, da ne bomo vedno znova presenečeni.

Po ogledu proizvodnje delovne organizacije Belt in vodovoda ob Krupi, se je predsednik IS Dušan Šinigoj udeležil razgovora v semiški Iskri o problematiki ekološke onesnaženosti.

V uvodu je predsednik KPO Iskre Semič Vladimir Zorc sez-

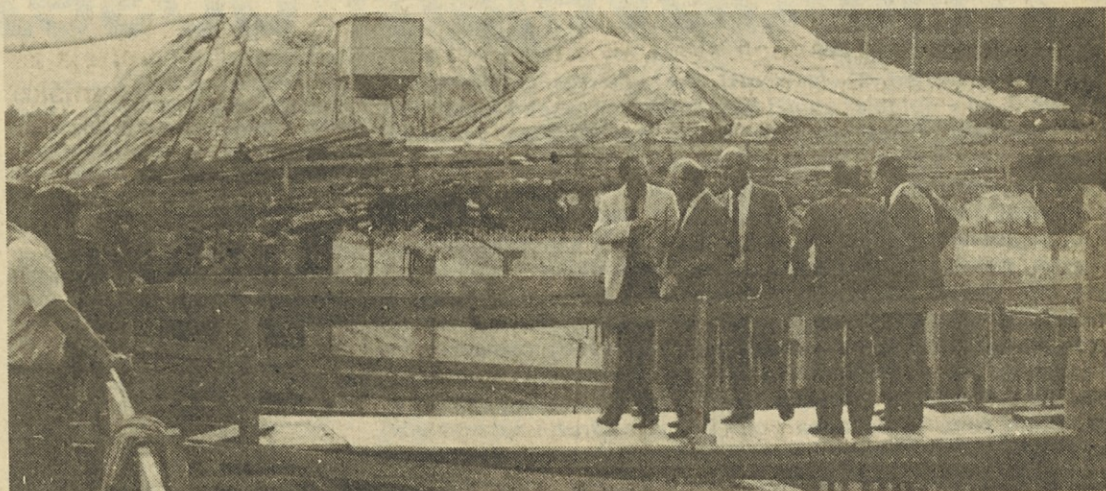
naniil ugledne goste, da je zaradi strokovno zelo zahtevne problematike razreševanja onesnaževanj okolja s PCB slovenski Izvršni svet leta 1984 imenoval komisijo za koordinacijo strokovnega dela pri reševanju problematike onesnaženosti Krupe. Ker je komisija delo uspešno opravila, jo je po enem letu razrešil. Po razpustitvi republiške komisije je potekala sanacija onesnažene zemljine s PCB z odlagališč odpadnega

Posledic onesnaženosti s PCB

PCB, izgradnja deponije na tovarniškem dvorišču in meritve delovnega okolja. Poleg tega so spremljali tudi ekološke obremenitve okolja s PCB in zdravstveno stanje Iskrinih delavcev in okoliških prebivalcev.

Nosilec programa — raziskovalne naloge je Univerzitetni inštitut za medicino dela, prometa in športa z zunanjimi sodelavci. Vse aktivnosti okrog sanacije sicer uspešno potekajo. Toda udeleženci so v razpravi poudarili, da je delo po razrešitvi komisije izredno neusklajeno, brez pravega povezovanja in sodelovanja. Predvsem pa so nejasnosti glede ocene zdravstvenega stanja prebivalcev tega območja, saj

Predsednik Izvršnega sveta si je ogledal tudi gradbišče skladišča posebnih odpadkov (PCB) na tovarniškem dvorišču

Ogleda proizvodnje in razgovora v semiški Iskri so se udeležili tudi predsednik KPO SOZD Iskra Borislav Lasič, člana KPO Rado Falesklin in Miloš Kobe pa vodja projekta za vpeljavo sistema varstva okolja v SOZD Iskra Marjan Straus in strokovni sodelavec skupine SEPO pri Inštitutu Jožef Stefan Svetozar Polič. Poleg Iskrašev in črnomaljskih gospodarstvenikov pa so Semičane obiskali tudi predstavniki črnomaljske družbenopolitične skupnosti in družbenopolitičnih organizacij.

že nekaj časa ni bilo nobenih podatkov in strokovnih mnenj o tem. Tako je strokovni sodelavec skupine SEPO pri Inštitutu Jožef Stefan Svetozar Polič opozoril, da je treba zaradi novih momentov pri oceni zdravstvenega stanja in zdravstvene ogroženosti prebivalstva, celovito in usklajeno izvajati program nadaljnjih potrebnih raziskav. Kajti v letu 1986 so na specialnih pregledih ugotovili med drugim tudi kromosomske poškodbe pri nekaterih posameznikih, ki imajo povišan PCB v organizmu.

Ob koncu razgovora je predsednik Izvršnega sveta Dušan Šinigoj povzel, da smo v položaju, ko PCB v Jugoslaviji sploh ni bil na seznamu st-

Pri ogledu proizvodnje

rupov in zato tudi dokaj nepoznan, dobro in hitro delovali. V semiški Iskri so zamenjali tehnologijo, prekinili vse izvore nadaljnega onesnaževanja s PCB, gradijo nov vodovod in skladišče nevarnih odpadkov (PCB) na tovarniškem dvorišču bo kmalu zaključeno. V sanacijo so vložili velika sredstva s tem, da je bilo nenehno prisotno mnenje, da je varovanje zdravja delavcev in okoliških prebivalcev najvažnejše.

Pri tem pa je pohvalil celotno Iskro, ki se je zavzelo lotiti reševanja problematike onesnaževanja okolja s PCB. Na koncu pa je dejal, da bo skušal vse republiške organe in institucije pa tiste, ki so odgovorni za sanacijo, pripraviti, da bodo čim bolj sodelovali med seboj in nadaljnje reševanje problematike usklajeno in koordinirano izvajali.

Vesna Žunič

O najnovejših dosežkih

»Medtem ko so v elektroniki osnovni nosilci informacij elektroni, so v optoelektroniki nosilci informacij tako fotoni, kot tudi elektroni. Fotoni delujejo hitreje kot elektroni in lahko načeloma v krajšem času obdelajo večje število podatkov. Pri optičnih vlaknih in kompaktnih diskah so fotoni že danes nadomestili elektrone, optoelektronske naprave pa postajajo čedalje pomembnejše v telekomunikacijski in merilni tehniki za prenos, obdelavo, shranjevanje in prikaz podatkov pa tudi kot senzorji. Čeprav so mnoge optoelektronske naprave že danes komercialno zanimive pa je treba za popolno uveljavitev te tehnike na tržišču še veliko raziskav in razvoja. Polprevodniki in anorganski dielektriki tradicionalno predstavljajo glavni področji razvoja aktivnih in pasivnih elektro-optičnih komponent. V novejšem času so se tema področja pridružili še organski kristali in polimeri zaradi izjemnih nelinearnih optičnih lastnosti in izrednih možnosti uporabe za svetlobne ojačevalce in parametrične oscilatorje, frekvenčne množilce, modulatorje, stikala, deflektorje, filtre itd. V integrirani optiki je eno od težjih raziskav razvoj novih litografskih tehnik s submikronsko rezolucijo na osnovi polimernih dielektričnih valovnih vodnikov,« je v uvodu v svojem referatu dejal Robert Blinc z Instituta »Jožef Stefan« na srečanju strokovnjakov za elektronske sestavne dele in materiale.

Dvaindvajseti tradicionalni jugoslovanski simpozij o elektronskih sestavnih delih in materialih, ki ga vsako leto organizira Strokovno društvo za mikroelektroniko, elektronske sestavne dele in materiale — MIDEEM, je bil od 10. do 12. septembra. Prejšnja leta so srečanje organizirali v okviru sejma elektronike v Ljubljani, to pot pa so se odločili, da bo tridnevno posvetovanje na Otočcu na Krki.

Simpozija se vsako leto udeležujejo raziskovalci, proizvajalci in uporabniki elektronskih sestavnih delov in materialov, na katerem podajajo svoje izkušnje, dobivajo informacijo o znanstvenih industrijskih raziskavah, proizvodnji elektronskih sestavnih delov ter trendih razvoja pri nas in v svetu.

Lokalni organizator simpozija je bila šentjernejska Iskra, medtem ko so bili elementi, Avtomatika, Mikroelektronika in Center za elektrooptiko sponzorji. Tako je bilo tudi med 140. udeleženci srečanja veliko Iskrašev, saj Iskrini strokovnjaki tvorno sodelujejo v samem društvu MIDEEM, ki je bilo glavni organizator.

Srečanje, ki je vsekakor združilo znanje in pospešilo sodelovanje strokovnjakov, je odprl predsednik lokalnega organizacijskega odbora Franc Baznik, nekaj besed pa sta udeležencem spregovorila tudi predsednik društva MIDEEM Rudi Ročak in predstavnik republiškega komiteja za industrijo in rudarstvo tovariš Žlebnik. Nato so podelili nagrade društva MIDEEM, njegovim

stalnim članom: Iskri Elementom — TOZD Polprevodniki in TOZD HIPOT za dolgoletno sponzorstvo in materialno ter moralno podporo društvu. Nagradi sta prejela tudi Evgen Kansky in Drago Kolar, kot dolgoletna zaslužna člana društva. Med stoštiridesetimi udeleženci simpozija je bilo deset povabljenih predavateljev iz Anglije, Češkoslovaške, Francije in Jugoslavije in 62 prijavljenih posterjev. Med njimi so bila tudi znana imena, kot je npr. strokovnjak za debeloslojno tehnologijo C. Waterfield iz Anglije in Francoz A. Lizlard na področju kondenzatorjev. Poleg tega pa so predavali tu znani jugoslovanski strokovnjaki s področja tankoslojne tehnologije, optoelektronskih elementov, debeloslojne tehnologije in ostalih sestavnih delov in materialov.

Referati so bili prikazani kot posterji tako, da so znanstveniki in tehnologi na pristen način izmenjali izkušnje, informacije in dosežke na posameznih področjih. Zadnji dan posvetovanja pa je bila okrogla miza z aktualno temo: Površinska montaža elementov, stanje in načrti v Jugoslaviji. Na koncu pa so si udeleženci ogledali tudi bližnje Iskrine tovarne za proizvodnjo elektronskih sestavnih delov.

Kot smo že omenili je na simpoziju sodelovalo veliko Iskrinih strokovnjakov. Ker so bili referati in posterji izredno zanimivi, bomo na kratko preleteli povzetke vsebin referatov, ki so jih pripravili Iskrini strokovnjaki posamezno, ali v sodelovanju z znanstveniki drugih delovnih organizacij, ali institutov.

C. Zevnik iz Iskre Kibernetike je v sodelovanju z E. Permanom iz Instituta za elektroniko in vakuumsko tehniko pripravil referat z naslovom Korozijska problematika

elektronskih sestavnih delov. Avtorja sta v referatu podala razčlenitev korozijske problematike glede na vrsto komponent, materialov in tehnoloških postopkov z upoštevanjem specifičnih pogojev delovanja komponent. Podani so rezultati raziskave atmosferske korozije na kovinskih prevlekah v različnih klimatskih področjih SFRJ. Vpliv korozijskih defektov na spajkljivost sta prikazala na primeru kositra in kostitrovih zlitin, tiskanih vezij in izvodov elementov. Pri kontaktnih materialih so pomembne raziskave korozijskih pojavov na srebru in srebrovih zlitinah glede na kombinirano delovanje onesnažene atmosfere, aerosolov in prašnih delcev. Prikazala sta rezultate raziskav korozije zlatih kontaktnih površin in polimerizacijske učinke na kontaktnih površinah. Tehnološki postopki so mnogokrat vzrok za nastanek korozijskih produktov, kakor tudi materiali za embalažo ter ohišja.

V zadnjem času postajajo vse pomembnejše raziskave korozijskih slojev z metodami površinske analize kot so AES, XPS in SIMS. Tako sta prikazala preiskave korozijskih filmov na srebrovih in drugih prevlekah s spektroskopijo Augerjevih elektronov.

A. Divjak iz Avtomatike, TOZD Naprave za energetiko in M. Santo Elementi, TOZD HIPOT, sta predstavila referat z naslovom Aktivni pasovni filter šeste stopnje, realiziran s FDNR celicami, kjer sta prikazala realizacijo aktivnega pasovnega filtra šeste stopnje s štirimi ozemljenimi FDNR celicami. Podala sta transformacije vezja, električne karakteristike in meritve obratovalnega slabljenja. Posamezne celice filtra so izdelane v hibridni debeloplastni tehnologiji in pozvezane v celoto na tiskani ploščici.

D. Ročak in Iskraši M. Santo, M. Gorišek in F. Jan iz šentjernejske HIPOT so prispevali referat Vpliv postopka čiščenja na stabilnost električnih lastnosti hibridnih vezij. Proučevali so vpliv ostankov fluksa na stabilnost električnih lastnosti hibridnih vezij. S pospešenimi poskusi pri 85% relativne vlage (85% RV 85 C°) in nepetostno obremenitvijo, so ugotovili vpliv ostankov fluksa na električno stabilnost vezij tako, da so primerjali rezultate preskusov z vezji, ki so bila pred zaščito očiščena s standardnim postopkom. Z Augerovo elektronsko mikroskopijo so določili rezidualni fluks.

Božidar Pavlin iz šentjernejske HIPOT in skupina sodelavcev s fakultete za elektrotehniko so pripravili referat z naslovom Organizacija robotske celice za sestavljanje hibridnih vezij z robotom SEIKO XY-2000. V prispevku so opisali probleme ročnega sestavljanja hibridnih vezij. Zasnovali so robotsko delovno celico za sestavo pet tipov enostavnih hibridnih vezij. Uporabili so robot SEIKO YX-2000. Determinirali so vakuumsko

Udeležencem simpozija je spregovoril predstavnik republiškega komiteja za industrijo in rudarstvo Žlebnik

prijemalo, sistem senzorjev, periferijo delovnega okolja ter celotno programsko opremo.

D. Belavič, F. Jan iz Iskre
Elementi TOZD HIPOT in M. Hrovat so pripravili poster »Pokopani« upori — debeloplastni upori pod plastjo dielektrika. Debeloplastne upore so izdelali z žganjem pod plastjo dielektrika. Za testiranje so izbrali večplastne dielektrične materiale na osnovi zmesi stekla in keramike ter kristalizirajočega stekla in keramike. Zaradi reakcije med uporom in dielektrikom se plastne upornosti in temperaturni koeficienti upornosti spremenijo, vendar so rezultati ponovljivi. To omogoča izdelavo uporov pod plastjo dielektrika.

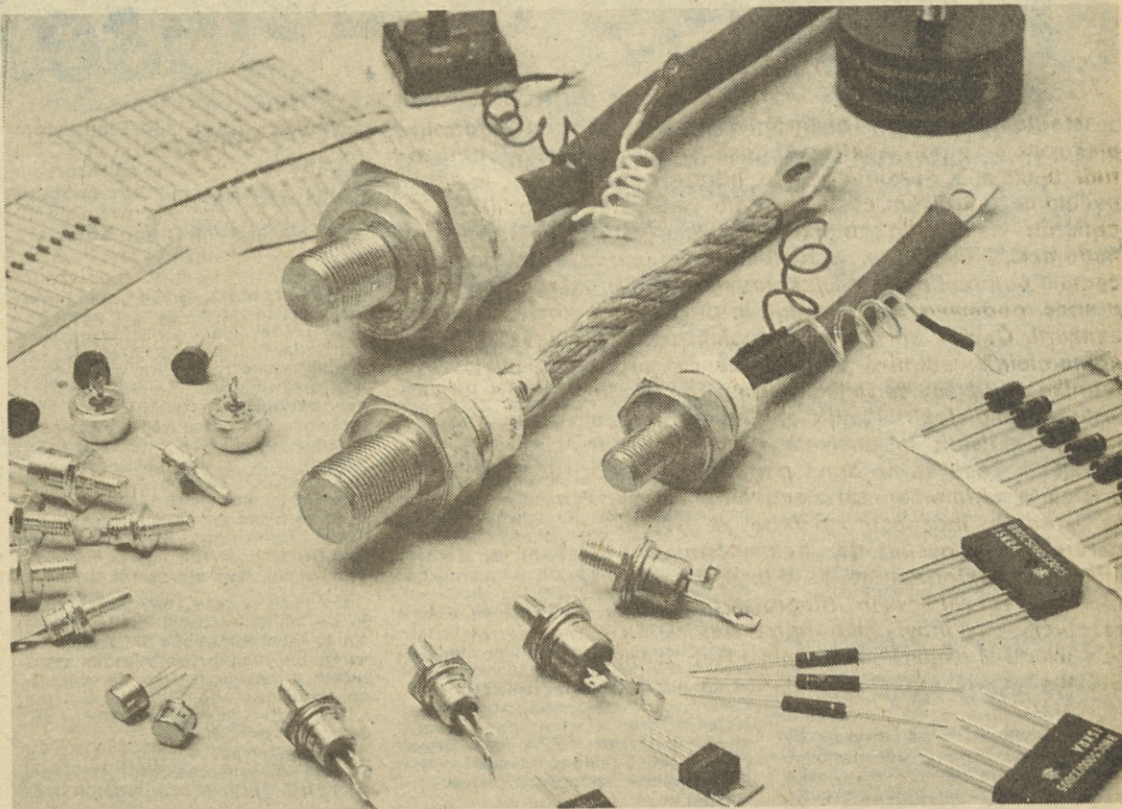
J. Luzar, S. Šoba, S. Mojstrovč, Š. Jevnik iz šentjernejske HIPOT in M. Hrovat z Instituta Jožef Stefan so izdelali referat Debeloplastni upori s toleranco razmerja 0,1%. Preizkusili so možnosti izdelave debeloplastnih upornih vezij s toleranco razmerja upornosti $\pm 0,1\%$, kar je na meji možnosti debeloplastne tehnologije. Ugotovili so, da lahko izdelajo taka vezja z zadovoljivim izkoristkom, če izberejo stabilno serijo in ustrezen način doravnovanja uporov ter spajkanja priključkov.

F. Jan, D. Belavič in G. Višinski iz TOZD HIPOT in M. Hrovat z Instituta Jožef Stefan so pripravili referat Spajkanje v parni fazi, kjer so predstavili pritrjevanje miniaturnih komponent s pretaljevanjem spajke v parni fazi. Opisali so glavne značilnosti naprav za skupinsko spajkanje in navedli najpomembnejše lastnosti fluoriranih organskih spojin, ki jih uporabljamo pri spajkanju v parni fazi. Navedli so nekaj laboratorijskih izkušenj iz spajkanja v parni fazi in omenili nekaj dejavnikov, ki kažejo na ekonomiko te vrste spajkanja. Ob koncu so napravili kratko primerjavo s pretaljevanjem spajke v tračni peči z infrardečim segrevanjem.

M. Dvoršek iz Elementov, TOZD Keramika in M. Kosec z Instituta Jožef Stefan sta pripravila referat z naslovom Lastnosti PZT keramike substituirane s Sb^{5+} all Nb^{5+} , kjer poročata o vplivu dodatkov Sb^{5+} in Nb^{5+} v količini od 0—15 at% na mikrostrukturo elektromehanske in dielektrične lastnosti

M. Limpel iz Iskre Elementi — Feriti je izdelal referat Razvojni feritni materiali za močnostne aplikacije, kjer je povedal, da so študirali Mn — Zn ferite uporabne v impulznih napetostnih pretvornikih. Z izbrano kemijsko sestavo $Mn_{0,67}Zn_{0,33}$ in izboljšanjem tehnološkega procesa so dosegli zahtevane magnetne lastnosti in razširjenem frekvenčnem področju.

Josefina Černetič in Marjan Plivk iz Iskre — TOZD Elektroliti sta pripravila poster z naslovom Razširitev temperaturnega območja delovanja ELKO. Opisala sta pristop k reševanju konkretne problematike in to je razširitev temperaturnega območja obratovanja elektrolitskega kondenzatorja (ELKO). Sestava delovnega elektrolita pogojuje uvrstitev kondenzatorja v

Polprevodniški elementi za profesionalno in industrijsko elektroniko, ki so izdelek Iskre Elementi — Polprevodniki

določeno klimatsko kategorijo, zato sta obravnavala pretežno delovni elektrolit. Nakazala sta probleme in njihovo rešitve pri razvoju delovnega elektrolita v nizkovoltnem ELKO za uporabo v temperaturnem območju od $-40^{\circ}C$ do $105^{\circ}C$. S primernim topilom, ki je lahko na osnovi etilenglikola ali drugih organskih topil zagotovimo, da je elektrolit v temperaturnem območju delovanja ELKO v tekočem stanju, s čim manjšim parnim tlakom. Ionogen mora biti izbran tako, da dobimo v topilu dovolj nizko upornost, temperaturno in časovno stabilne parametre.

J. Colarič iz Iskre Elementi, TOZD — HIPOT je izdelal referat Izkušnje proizvajalca pri osvajanju izdelkov pri sistemu IS 9000. V SOZD Iskra smo sprejeli sistem zagotavljanja kakovosti elektronskih elementov po IS 9000. Zato je avtor v prispevku prikazal aktivnosti proizvajalca, ki se namerava s svojimi elementi vključiti v ta sistem. Glavni poudarek je namenil temata: postopek za pridobitev statusa odobrenega proizvajalca, in postopek kvalifikacijske odobritve.

Borivoj Šuštaršič iz Iskre Elementi

— Feriti, Spomenka Beseničar in Miha Drogenik iz Instituta Jožef Stefan so prikazali poster Izboljšava magnetnih lastnosti anizotropnih Sr-feritov. Kljub razvoju novih visokokvalitetnih magnetnih materialov na osnovi zlitine redka zemlja — kobalt se keramično magne ti zaradi svoje cenenosti in ugodnih magnetnih lastnosti uporabljajo na mnogih področjih. Njihova uporaba stalno narašča v elektro industriji pri proizvodnji

malih motorjev. Z razvojem novih visokokvalitetnih anizotropnih Sr feritov z visoko koercitivnostjo pa se njihovo področje uporabe sta lno širi. Uporaba narašča pre dsem v avtomobilski industriji, saj visoko koercitivni Sr ferit, je uporaben v temperaturnem območju med -35 in $150^{\circ}C$, predstavlja idealen material za nove aplikacije. Tako omogoča npr. zamenjavo klasičnega zaganjalnika s cenejšim in enostavnejšim, v katerega so vgrajeni keramični anizotropni segmenti.

Tako je skupina analizirala celoten tehnološki postopek izdelave anizotropnih Sr feritov. Študirali so vplive osnovnih surovin, kalcinacije, mletja, stiskanja v magnetnem polju in sintranja na magnetne lastnosti. Z optimizacijo tehnološkega postopka so dosegli izboljšanje magnetnih lastnosti na ravni pilotske proizvodnje. Dosežene lastnosti so ekvivalentne lastnostim tujih proizvajalcev za ta razred kvalitete.

M. Halas, J. Kuzmlin in M. Hudomalj iz Elementov, TOZD Upori so predstavili poster z naslovom Masovna proizvodnja kovinoplastnih uporov na valjastih substratih. Ta masovna proizvodnja kovinoplastnih uporov v Iskri poteka že nekaj let. Z investicijo v novo opremo zadnja leta je Iskra bistveno povečala zmogljivosti te proizvodnje ter dosegla zahtevano kvaliteto uporov. Avtorji so v referatu opisali osnovne značilnosti strojev za visokovakuumsko depozicijo ter nekatere postopke in zahteve v zvezi s proizvodnjo le — teh. Podali so podatke o načrtovani količini in

kvaliteti uporov, ki bodo dosežene v naslednjem letu.

Alojz Hosta iz Elementov, TOZD Upori je prikazal referat Finalizacija cilindričnih chip uporov za površinsko montažo in opremo, kjer je predstavil MELF upor dimenzije 2×6 , surovine, postopek, novo tehnologijo zaščite uporovne plasti s tekočimi epoksi smolami. Pripravil je tudi primerjavo s klasično proizvodnjo ožičenih uporov. Prikazal je razvoj strojne opreme za množično proizvodnjo MELF uporov — finalizacijsko linijo za zaščito uporovne plasti in kodiranje, stroje za tolerančno kontrolo, globoki vlek PVC folije in pakiranje uporov. Hkrati je tudi obdelal sorodnosti pri proizvodnji drugih komponent za površinsko montažo, kot so diode in kondenzatorji.

Jože Pucelj iz šentjernejske HIPOT je izdelal referat z naslovom Multipleksiranje prikazalnikov s tekočimi kristali, kjer je predstavil parametre, ki vplivajo na kakovost multipleksiranih prikazalnikov s tekočimi kristali, na osnovi učinka sukanja nematske faze. Pri načrtovanju multipleksiranega LCD moramo uskladiti lastnosti tekočega kristala, LDC celice in krmilne elektronike. V članku je avtor opredelil vpliv lastnosti tekočega kristala ter kostrukcije LCD celice na optimalno delovanje multipleksiranega LCD prikazalnika. Debelina celice, izbira in obdelava orientacijskega sloja, upornost elektrod ter izbira in laminacija polarizatorjev so parametri, ki jih je treba upoštevati pri načrtovanju multipleksirane LCD celice.

V. Žunič

Srečanje sodelavcev bivša IEV

Dne 18. septembra so se v Zajčji dobri sestali na prijateljskem srečanju sodelavci bivšega Inštituta za elektrovezve (IEV), ki je deloval v letih od 1947 do 1960 in iz katerega je izšel dobršen del današnje SOZD Iskra.

O pomenu IEV je spregovoril tedanji direktor IEV Rudl Jančar, ki je podal kratek oris dela IEV in nato še v nekaj besedah njegov prispevek k razvoju celotne Iskre.

Ostali del srečanja je nato potekal v prijateljskem vzdušju, saj so si bivši sodelavci imeli marsikaj povedati. Leta, ki so jih preživeli skupaj so bila delovna in plodna tako, da so se v tem času tudi spoprijateljili in obnavljali srečanja je prijetno obuditi spomine na uspešno opravljeno delo. Beseda pa je seveda stekla tudi o današnjem delu in o delu naše Iskre.

Skratka, srečanja starih prijateljev so vedno prijetna in večina je izrazila iskreno željo, da bi se v bodoče znova tako sestali. Zato tudi velja posebna pohvala organizatorjem tega srečanja, predvsem bivšima sodelavcema IEV Borisu Držaju in Francu Erbežniku.

Pogovor z bivšimi sodelavci IEV

Nekaj vprašani smo na tem srečanju zastavili tudi nekaterim udeležencem. Zanimalo nas je kaj jim pomeni tako srečanje, o čem so se največ pogovarjali, kaj vse jih veže na te čase, kakšen je po njihovem mnenju prispevek IEV k razvoju Iskre in če si želijo novih srečanj. Tako se nam povedali:

Marko Gilha: »Predvsem sem bil vesel snidenja z mnogimi, ki jih že več let nisem videl. Tako kot na srečanjih maturantov smo ugotavljali o usodah sodelavcev, ki jih ni več med nami. Obujali pa smo tudi dogodke, tako iz razvoja IEV, kot spomin na vesele fantovščine, ali potegavščine — vse seveda s ponosom na teden mladostno prešarnost.

Na tista leta nas veže predvsem spomin na tedanji entuziazem in na naprednost našega ravnanja. Pravilno smo postavljali strategijo v trikotniku: univerza — znanstveno raziskovalno delo — industrijska aplikacija.

Premalo se ve, da smo obvladovali v poznih 50. letih industrijsko proizvodnjo računalniških sistemov, da smo z majhnim zaostankom za vodilnim svetovnim razvojem odkrivali fineše v

zahtevnih tehnologijah ter, da smo v pomembnih elektronskih programih predstavljali potencial. Priznavali smo inovacijski proces, mentorstvo izkušenih in nujnost povezovanja s svetom.

Zastavili smo ambiciozni program policentričnega razvoja, z ustanovitvijo industrijskih obratov, ki danes v Iskri veliko pomenijo. Vodilni delavci so izhajali iz izkušenj NOB in so vedeli, kako pomembno je slovensko podeželje. IEV je imel lahko tudi v tem času lasten pogled, ker je zrastel na ledini in ne iz trdnega industrijskega okolja.

Po združitvi v ZP Iskra nismo mogli vseh pogledov o intenzivni rasti vnesti v nadaljnji razvoj. Tedaj je družbeno okolje prisegalo predvsem na ekstenzivni razvoj.

Značilno je, da so bili pomembni delavci iz IEV postopno izključeni iz snovanja nadaljnega razvoja ZP Iskra. Centri moči in odločanja so bili drugje. Nujen programski razvoj pa smo nadaljevali predvsem v ZZA, ki bi lahko, predvsem v 60. letih, ob drugačni podjetniški politiki mnogo več prispeval k razvoju Iskre.

Pa vendarle — vnesli smo v Iskro spoznanja o nujnosti permanentnega razvoja, predvsem na področjih visoke tehnologije in zahtevu po utrjevanju kakovosti proizvodov. Ocenjujem, da bi izročilo IEV lahko še bolj vtkali tudi v razvoj današnje Iskre, ko ne bi bil moto vodilnih Iskre v 70. letih: »Iskra se ne bo šla znanstveno obrtničke« in »vsak inženir mora služiti 1000 delavcev«.

Vse v razvoju Iskre seveda ni potekalo mirno in parlamentarno, bili pa smo nekdanji sodelavci IEV med tistimi Iskraši, ki smo opozarjali na pomen elektronike v sodobnem svetu in tudi trmasto delovali, da so tedanja izročila IEV kljub vsemu le postala strateška odločitev v današnji SOZD Iskra.

Glede našega srečanja bivših sodelavcev IEV pa lahko rečem, da sem ga izredno vesel in, da bom rad prišel tudi na prihodnja, lepo pa bi bilo, če bi se ga udeležili tudi kdo od vodilnih delavcev Iskre.

Mika Simončič: »Srečanje »starih« iz IEV je oblika ohranjanja nekdanjega tovaršstva v delu, zlasti pa oživljanje poleta iz pionirskih časov nastajanja naše industrijske elektronike. Kar nas je malo manj starih, ki v resnici ne štejemo več v neposredno vrsto pionirjev, ob teh srečanjih še vedno radi poslušamo modrosti in napotke tistih, ki so dejansko usmerjali in oblikovali naše življenjske poti. Zavemo se, da so to žive korenine tehnične misli na Slovenskem, ki so se toliko razvejale, da pomenijo danes glavno oporo gospodarski dejavnosti Slovencev, zato smo ponosni, da smo bili sodelavci s prvimi začetniki.

Morda je rastoča številčnost udeležencev na teh srečanjih oblika priznanja, ki nadomešča širša družbena priznanja, nedvomno zaslužnim ljudem iz začetkov našega razvoja, morda tudi opozorilo, da je še čas predstaviti novim rodovom žive izvire naše tehnične sedanjosti in prihodnosti.

Marjan Dvorčak: »Tako srečanje mi pomeni zelo veliko, saj združujem svoje delo v Iskri že 35 let in ne redke, s kate-

rim sem se srečal po dolgih letih, mi je v moji življenjski karieri in zagnani mladosti veliko pomagal pri osvajanju znanja, ki si ga moral imeti v tem času. Srečanje po 10, 20 ali 30 letih s človekom nehote priključa nazaj spomin na razna doživlja, ki niso bila vedno prijetna in lepa. Seveda pa tudi ne moreš, da ne bi pogledal sebe in prijatelja, komu je življenje bolj nagubalo obraz, pobelilo glavo in upognilo njegovo, včasih pokončno postavo.

Pogovor, ki poteka ob teh priložnostih je navadno tak, da žal začnemo najprej z vprašanjem kako je kaj z zdavjem. Ko se o tem pogovorili pa začnejo misli bliskovito skakati v preteklost, vse od simpatij v mladih letih, do predpostavljanih pa do truda, ki smo ga vložili, da smo iz teh pionirskih začetkov lahko gradili bodočnost takrat še nesojene Iskre.

Na to srečanje nas veže prijateljstvo in spomin na sodelovanje, ki je bilo v tistih časih tako, da si ga lahko danes samo želijo.

Če vemo, da se je razvoj naše elektroindustrije začel v Črmošnjicah, v Partizanskih delavnicah in, da je bil prvi naslednik teh delavnic v svobodni Jugoslaviji Inštitut za elektrovezve, saj so se tukaj zbrali prvi, še partizani, ki so nadaljevali seveda s povsem drugačnim proizvodnjo, kot je bila v NOV. Tu je bilo potrebno začeti iz osnov: z razvojem in izdelavo elektronskih elementov, ki so dali v nekaj letih končne izdelke, kot so bili radijski sprejemniki, sprejemno-

ponavljala in, da bi se jih udeležili tudi tisti, ki se sedaj niso mogli.

Franc Peterca: »To snidenje s sodelavci, s katerimi smo s skromnimi sredstvi, toda z veliko zagnanostjo in iznajdljivostjo ter medsebojno pomočjo izdelali mnoge kvalitetne izdelke. Pogovorili smo se o našem delu, dogodivščinah, težavah, ki jih prinaša starost ter o »sijajnih« pokojninah, ki jih nekateri že prejemajo, nekateri pa s strahom čakamo nanje.

Na tisti čas nas veže predvsem drugačen odnos do dela in bolj človeški ter prijateljski medsebojni odnos.

Glede pomena IEV za nadaljnji razvoj Iskre pa naj rečem le, da je bil zamek velikega dela sedanjih razvojov in proizvodnje elektronskih naprav in elementov v Iskri in je zato njegov pomen nesporno izredno velik.

Glede samega srečanja pa lahko rečem le, da bi se ob taki udeležbi in ob tako prijetnem vzdušju prav gotovo veselil vsakega vnovičnega snidenja.

Dodal bi le da ni prav, da nihče od vodstva Iskre in DPO ni čutil potrebe, da bi prisostvoval srečanju Iskrinih pionirjev elektronike.

Boris Čerin

Pozdravni govor Rudlja Jančarja:

Prijetni so občutki, ko so po četrto stoletja še vedno živi spomini na delo ljudi in na organizacijo, v kateri smo preživeli velik del svojega aktivnega življenja in doživeli največ strokovnih dosežkov in življenjskih izkušenj. Upam, da ne bom krivičen do se-

slednje polindustrijske obrate, ki so se pozneje razvili v prave tovarne po vsej Sloveniji:

- obrat za proizvodnjo folijske in sludne kondenzatorje v Semiču
- obrat za proizvodnjo uporov in potenciometrov v Sentjerneju,
- obrat za proizvodnjo magnetov v Ljubljani,
- obrat za proizvodnjo feritov v Ljubljani,
- obrat za proizvodnjo signalnih žarnic in fotocelic v Ljubljani,
- obrat keramike in keramičnih kondenzatorjev v Šentvidu pri Ljubljani,
- obrat za proizvodnjo membran in zvočnikov v Ljubljani,
- obrat za galvanske elemente za meteorološko službo v kemičnem laboratoriju v Ljubljani.

Na področju elektronskih naprav pa je IEV postavil:

- organizacijo za proizvodnjo radio in TV aparatov ter telekomunikacijskih naprav na Pržanu, v njenem okrilju pa je izvedena nato delitev dela z ustanovitvijo ločenega obrata za radioaparate v Sežani in elektrolitske kondenzatorje v Mokronogu,
- ustanovljen je bil obrat elektronskih merilnih naprav v Horjulu,
- v razvojnih laboratorijih, lociranih v stavbi nekdanje Rižarne je bila razvita paleta profesionalnih telekomunikacijskih naprav na širokem frekvenčnem področju, od kratkih valov pa do mikrovalov, z enim, ali več kanalov, vse za profesionalno uporabo,
- razvita in izdelana je bila komple-

tna aparatura za snemanje, prenos in sprejemanje TV signalov in posebne TV kamere za podvodno snemanje,

— osvojili smo popolno tehnologijo izdelave večkanalnih filtrov, različnih sistemov,

Pomemben prispevek IEV je bil tudi v tem, da je iz njegovega razvojnega in znanstvenega dela izšel močan visokostrokovni kader za Fakulteto za elektroniko, Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo, Medicinsko-raziskovalni oddelček in predvsem za industrijo. Nekaj teh naših sodelavcev je še danes aktivno vključenih v delo na vseh teh področjih, nekateri pa so sedaj uspešni in priznani znanstveniki v ZDA, Svici in Zahodni Nemčiji.

In končno: dejstvo je, da je dejavnost IEV krepko prispevala in botrovala

oddajne postaje itd. In tu je v bistvu začetek slovenske elektronske industrije, ki se je k sreči leta 1961 pridružila k družini Iskre in predstavlja danes velikega proizvajalca elektronskih izdelkov, ne samo v Jugoslaviji, temveč v svetu.

Ponosen sem, da sem Iskraš in da bom tudi, upam, upokojen v Iskri.

Glede tega srečanja pa bi se rad še posebej zahvalil organizatorjema Borisu Držaju in Francu Erbežniku, saj smo se vsi prijetno počutili.

Mila Tausos Osredkar: »Tega srečanja sem izredno vesela, saj sem se srečala s starimi sodelavci in mnoge med njimi sem videla po 26 letih. Pogovorili smo se o tem, kje je kdo sedaj zaposlen, kako je z družino, zdravjem in o sodelavcih, ki jih ni bilo med nami ter še marsikaj.

Na tiste čase me vežejo prijetni spomini na mladost, brezskrbne dni, skromno, bolj umirjeno življenje, hkrati pa tudi bolj delovno, saj smo delali tudi ob sobotah in velikokrat tudi prostovoljno.

Pomen IEV za nadaljni razvoj Iskre je prav gotovo zelo velik, ker pomeni začetek razvoja telekomunikacij, merilne elektronike itd. Ponosna sem, da sem delala v tem izrednem kolektivu in si zato tudi želim, da bi se ta srečanja še

danosti, če bom izrekel svoje mnenje o takratnem IEV z ugotovitvijo, da nas ni treba biti sram rezultatov svojega dela.

Kljub dejstvu, da smo začeli ob skrajnem pomanjkanju industrijske tradicije in najnujnejših materialnih sredstev ter pomanjkanju osebnih izkušenj in znanja, smo v trinajstih letih našega obstoja le uspeli postaviti temelje za dobršen del slovenske elektronske industrije, vključujoč organiziranje lastne razvojne in raziskovalne baze, ob hkratni vzgoji in izobraževanju najnujnejšega strokovnega kadra.

V letih od 1947 do 1960 je IEV predstavil najmočnejšo koncentracijo inženirskih, tehničnih in strokovno visoko-kvalificiranih delavcev v državi, ki so v tem obdobju izdelali celotno tehnologijo za večino takrat najpomembnejših elektronskih sestavnih delov, potrebnih za razvijajočo se industrijo radijskih sprejemnikov in širok spekter profesionalnih elektronskih naprav.

Na področju elektronskih elementov je IEV v razdobju 10 let postavil na-

vzpostaviti današnjega dela elektronske industrije celotne Iskre.

IEV je zahvaljujoč svojemu kvalitetnemu delu in kadrovski zasedbi v administraciji dojel pomen kulturnega načina poslovanja, kar se je odražalo na občutku odgovornosti do uporabe slovenskega jezika v poslovnem občevanju ter v obvladovanju korespondence v tujih jezikih.

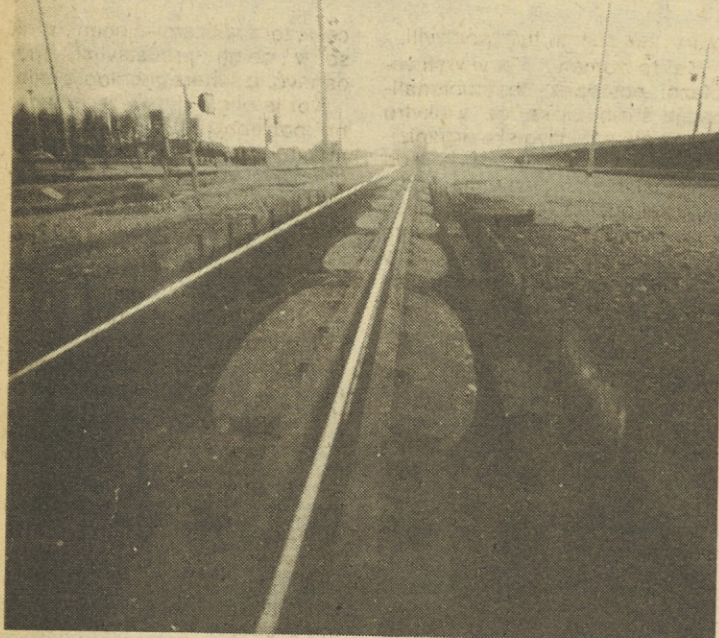
S tem sem le v skopih obrisih prikazal pomen IEV, ki v celoti dokumentiran v komercialnih katalogih odraža kvaliteto in ustvarjalnost, tako vas, kot vseh tistih mnogih naših tovarišev, ki danes niso tu prisotni.

Ni naključje, da še danes krožijo številne naše anekdote in šaljive prigode, ki so spremljale mnoge dogajanja na vseh ravneh in odražale v veliki meri tudi naš samokritičen odnos do lastnega dela in splošno, zdravo vzdušje na IEV.

Pričakujem, da bo ta šaljivi duh prisoten tudi na tem srečanju in vam vsem želim obilo zabave in dobrega počutja.

Kako uresničiti sprejete programe, razvojne in tržne usmeritve

V ponedeljek, 15. septembra, je bil na razširjenem kolegiju delovne organizacije Avtomatika prvič predstavljen in obravnavan Program izboljšanja poslovanja s spremembami v organiziranju delovne organizacije. S to točko dnevnega reda je bila izpolnjena tudi obveznost glavnega direktorja Avtomatike, Rudolfa Pirca, da s prevzemom omenjene funkcije poda in seznanja delavce z načinom vodenja delovne organizacije ter s programom dela. Ker smo o prvem delu v našem glasilu že obširno poročali, namenimo z današnjim prispevkom nekaj več pozornosti okvirnim izhodiščem programa, ki ponujajo v razpravo odločitev o viziji razvoja delovna organizacije.

Samo kot opomnik, slabosti v poslovanju delovne organizacije so bile v Avtomatiki že večkrat poudarjene. Sprejeti so bili tudi programi ukrepov za izboljšanje stanja. Nadalje je diagnoza stanja, ki jo je konec l. 1984. pripravil Biro za industrijski inženiring,

podrobno in argumentirano pokazala, da je obseg programov v Avtomatiki prevelik, kar hkrati predstavlja prevelike obremenitve in onemogoča zasledovanje razvoja v svetu. Pojavila se je tudi dvojnost v vodenju, odgovornost pa je ostala več, ali manj samo na

papirju. Prvi konkretni korak pri odpravljanju naštetih slabosti, so bile dogovorjene programske-proizvodne vertikale, kot delovne in koordinativne celote za usklajevanje delovnega procesa. To je hkrati pomenilo tudi spreminjanje mišljenja v Avtomatiki in sicer, da je samo delovni proces tisti, ki narekuje soodvisnost, ne glede na meje TOZD in ki v nadaljevanju neposredno »prisili« delavce, da združujejo sredstva za investicije, razvojno raziskovalno delo, tekoče financiranje itd. Vzporedno z omenjenim pa je in še poteka še en pomemben proces — programsko čiščenje zastarelih in neakumulativnih programov.

Če pogledamo nekoliko širše, so se podobne ideje in pobude porajale tudi v okviru sestavljene organizacije, ki praktično od 1979. leta ni doživela večjih reorganizacijskih sprememb. V tem času je bil sicer izdelan predlog

— študija o slabostih v Iskri, oblikovani so bili tako imenovani poreški sklepi o nadaljnjem razvoju, znani pod imenom reintegracija Iskre, konkretnega pa je bilo bolj malo, le po posameznih segmentih. Naslednja vizija, ki je bila v aprilu letošnjega leta predstavljena s strani SOZD, predvideva štiri-nivojsko organiziranost, kar je glede na izreden porast števila delovnih organizacij (bližimo se številki 30) nekeje razumljivo. Vendar pa je predlog splošen in ni operacionaliziran do te meje, da bi se delovne organizacije v njem našle.

Torej je omenjeni program Avtomatike prvi tovrstni dokument, ki operacionalizira Iskrin predlog štiri-nivojske organiziranosti s poudarkom, da mora ta oblika ohraniti sodobnost organizacijskega pristopa tudi čez dve, tri leta, ko bi ob uspešni rešitvi nekaterih bistvenih predpo-

gojev, tak sistem tudi postavili. Kaj to pomeni? V prvi vrsti večfazni postopek. Institucionalizacija štirinivojske, oz. v okviru Avtomatike tri-nivojske organiziranosti je v veliki meri odvisna od sistemskih sprememb na področju zakona o združenem delu in uspešnih dogovorov z vodstvom SOZD Iskra, kar bi pomenilo v konceptu Avtomatike tudi prenos in verifikacijo nekaterih dejavnosti.

Na sestanku predsednikov družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov delovne organizacije, ki je bil v sredo, 17. septembra z vodstvom Avtomatike, je bilo znova poudarjeno, da predloga-gradiva ne smemo obravnavati neodvisno od drugih dokumentov, temveč le skupaj s planskimi dokumenti, odločitvami glede oblikovanja programske proizvodnih vertikali, sprejetim načinom vodenja in koordiniranja delovnega pro-

cesa, ter analizami in ocenami, ki so v celoti predstavljali tudi osnovo, iz katere predlog izhaja.

Kot je bilo v uvodu že rečeno, bo potrebno k izvajanju sprememb — organiziranju treh programske, razvojno in tržno zakroženih DO, v kolikor jih bo javna obravnava verifikirala, pristopiti postopno in jih realizirati v nekaj letih. Že danes pa nas čakajo naloge, ki so bile sprejete s Skupnimi temelji za pripravo srednjeročnih planov TOZD in DO in zajemajo: dosleden prenos, oz. čiščenje programov in dokončen prenos funkcije aplikativnega razvoja iz TOZD Razvojni institut v proizvodne TOZD ter prenos prodaje iz TOZD Trženje v TOZD Energetska elektronika in TOZD Sistemi, opravljanje oz. izvajanje teh poslov in nalog za druge TOZD pa lokacijsko približati proizvodnemu procesu.

S. D.

V 1987. letu se kljub povečanim obveznostim družbe stopnja zaposlovanja ne bo spremenila

Čeprav smo šele dobro zaključili s polletnimi bilanci poslovanja in je naša skrb usmerjena v realizacijo planskih obveznosti za III. četrtletje, se v delovni organizaciji že nekaj časa intenzivno odvijajo aktivnosti v okviru programa za izdelavo letnega plana za 1987 leto.

Tako so na 14. zasedanju delavskega sveta delovne organizacije 3. 7. 1986 sprejeli sklep o pripravi letnega plana, vključno s predloženim rokovnikom in zadolžitvami. V avgustu je bila nato pripravljena ocena realizacije letnega plana Avtomatike za tekoče leto in ocene splošnih gospodarskih gibanj, navezujoč se na tržno politiko v letošnjem in prihodnjem letu, razvojnih nalog, skupno s predvidevanji za 1987 leto, v mesecu septembru pa še prodajnih možnosti. V zaključni fazi pa je izdelava ocene proizvodnih možnosti, ki bo pripravljena na osnovi prodajnih in razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti.

V septembru pa smo sprejeli še en pomemben dokument — na kolegiju vertikal so bile določene smernice poslovanja delovne organizacije za prihodnje leto. Kot je v smernicah že v uvodu rečeno, tekoča ekonomska politika in sprejeti ukrepi niso zagotovili uresničevanja resolucijskih ciljev za l. 1986. Novi Zvezni izvršni svet je že za tekoče leto sprejel nekatere dodatne ukrepe na področju izvoza, investicij, osebnih dohodkov in cen. Paket ukrepov, ki naj bi vseboval tudi osnove za resolucijo 1987 pa bo predvidoma pripravljen šele jeseni. Kljub temu, da še nimamo v rokah resolucijskih usmeritev, ki bi morale predstavljati že danes osnovo vsem, predvsem gospodarskim organizacijam združenega dela za pripravo letnih planskih ciljev, lahko z gotovostjo trdimo, da se pogoji gospodarjenja v prihodnjem letu ne bodo bistveno spremenili. Še vedno se bomo srečevali z visoko inflacijo, z visokimi cenami repromateriala in obrestmi, pritiski na porabo in osebnih dohodkih ter z reševanjem administrativnih uvoznih ukrepov. Torej nam za protitež ostajajo: izvoz kot poravnava obveznosti do tujine, izvajanje procesa prestrukturiranja proizvodnje ter povečanje dohodka in akumulacije, z namenom razširitve reprodukcije in zagotavljanja osebnih dohodkov, kot tisti

osnovni elementi ekonomske nuje, v kateri se je znašlo naše gospodarstvo in z njim tudi naše Iskre. To pa z drugimi besedami pomeni, da bo potrebno planirati še bolj skrbno, z upoštevanjem realnih možnosti in racionalizirati poslovanje na vseh ravneh — od proizvodnje do skupnih dejavnosti in gospodarjenja s sredstvi.

Kateri elementi lahko in katere elemente za izdelavo plana moramo ob vsem tem v Avtomatiki še posebno upoštevati:

- izvoz ostaja kot pogoj za zagotovitev reprodukcije še vedno kot prioritarna naloga in je načrtan v višini 35 milijonov \$
- inflacijo smo vgradili z 80%

- proizvodnja se bo fizično povečala za 8% in sicer za 2% na račun produktivnosti in za 6% na račun prestrukturiranja
- zaloge moramo fizično znižati za 20%
- znižanje obresti v celotnem prihodu na 14% (ob polletju je bil delež obresti v celotnem prihodu 17%)
- višina osebnih dohodkov bo v prvi vrsti odvisna od poslovnih rezultatov (predvidoma bo povečana letna stopnja rasti realnih osebnih dohodkov 2%)
- investicije bodo v obsegu, opredeljenem s srednjeročnim planom (ne smejo pa presegati 10% prodaje in morajo biti vsaj delno predvideno akumulacije)

- akumulacija naj bi dosegla 5,4% v celotnem prihodu
- vlaganja v razvojno raziskovalne dejavnosti po posameznih programih bodo predvidoma: za promet 10% od celotnega prihodka, energetiko 10%, industrijo 8% in elemente 5%.

V okviru naštetih elementov je opredeljeno tudi gibanje števila zaposlenih v delovni organizaciji, o čemer pa bi morali že danes spregovoriti nekaj več. Že v srednjeročnem planu delovne organizacije za obdobje 1986—90 je zapisano, da se bo morala rast zaposlovanja umiriti in predvsem prilagoditi načrtovanemu in delno že izvedenemu tehnološkemu zaokroževanju posameznih delov v Avtomatiki. Razvoj programov, v katera je vgrajeno več znanja in manj fizičnega dela, bo zahteval ustrezno kadrovsko prestrukturiranje v smislu programske proizvodnje vertikali. Sorazmerno temu se bo zmanjšalo tudi število fizičnih delavcev na račun ustreznega strokovnega kadra. Po grobih ocenah naj bi v omenjenem obdobju število zaposlenih naraščalo po povprečni stopnji 2,5%, s tem, da bomo z letnimi plani kot izvedbenimi akti srednjeročnih dokumentov sprtno konkretizirali njegovo rast.

Tako je v srednjeročnem planu. Izteka se njegovo prvo leto. Iz že znanih podatkov o rezultatih poslovanja za prvo polletje, ocenah do zaključka poslovnega leta in predvidevanji za 1987 leto pa izhaja, da bomo morali prav na področju zaposlovanja kljub povečanim obveznostim do družbe, najprej zategniti pasove. Število zaposlenih bo ostalo tudi prihodnje leto na isti ravni — torej stopnja zaposlovanja je O. Takšna okvirna odločitev se navezuje na rezultat planiranega načina povečanja proizvodnje. Kakršnakoli sprememba stopnje fizičnega obsega proizvodnje, bo imela za posledico tudi ustrezno spremembo stanja v zaposlovanju, če bo imela TOZD višjo fizično rast proizvodnje od načrtovanih 8%, bo glede na potrebe lahko zaposlila tudi nove kadre. V obratnem primeru, če bo stopnja nižja kot 8%, bo potrebno izpeljati nekatere spremembe, s čimer pa ni mišljeno odpuščanje delavcev temveč odgovarjajoče prerazporeditve.

Danes se morda še ne zavedamo dovolj, kako pomembna in težka naloga je to, ki v prvi vrsti zahteva korenite spremembe v mišljenju in odnosu do poslovanja in organizacije dela. In drugič, mišljenja nas vseh, da bomo kot delavci v svojem aktivnem življenju morali že dvakrat menjati svoje znanje in s tem v nekem smislu tudi svoj poklic, če želimo kot Avtomatika vztrajati in delovati kot sodoben — inovacijsko usmerjen poslovni sistem. Torej lahko pričakujemo, da bo kadrovska dejavnost delovne organizacije v naslednjem letu usmerjena predvsem v izboljšanje strokovne in samoupravne usposobljenosti delavcev in njihove razporeditve na odgovarjajoča dela in naloge.

S. D.

Večja skrb za strokovne informacije

Posredovanje novih znanstvenih informacij in tehničnih dosežkov uporabnikov v gospodarstvu in drugih dejavnostih je že od nekdaj pogoj za napredek. V sodobnem času postaja znanje bistveni del proizvodnih procesov in odločanja, zato informacija dobiva tudi vse večjo gospodarsko vrednost. V tekmi na svetovnem tržišču zmaguje tisti, ki prvi vključuje novo znanje v svoje izdelke.

Obseg znanstvenih in tehničnih informacij gre v večini strokovnih strokovnjakov v milijone, letni porast pa v stotisoče. Za uspešno, to je hitro in selektivno, poseganje po tem bogastvu znanja rabi človeštvo učinkovito komunikacijsko tehnologijo, ki se je razvila ob podpori enega največjih dosežkov našega časa — računalnika.

Računalniško podprte baze podatkov so se začele hitreje razvijati v 60 letih. Majhne baze podatkov so začeli povezovati v večje, v 70 letih so bili zgrajeni veliki informacijski sistemi mednarodnega pomena, za 80 leta pa je značilno preraščanje teh sistemov v informacijsko industrijo.

Z nabavo prvih računalnikov pri nas je tudi INDOK center v Iskri ZORIN izkoristil možnosti te tehnologije za shranjevanje, iskanje in posredovanje strokovnih informacij. V letu 1970 je razvil svoj lasten programski paket SAIDC za računalnik CDC v Republiškem računskem centru v Ljubljani, v letu 1976 pa ga je izpopolnil za ON-LINE iskanje informacij. Ta paket so prevzeli tudi nekateri drugi INDOK centri v republiki. Ker je Iskrin INDOK center nosilec specializiranega centra za elektrotehniko v SR Sloveniji, sodelujejo v njem še PTT, Fakulteta za elektrotehniko, Inštitut Milan Vidmar, Centralna tehnična knjižnica in Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani. V tej bazi so shranjeni podatki o člankih, knjigah, referatih in raziskavah od leta 1970 do danes.

Vsakdo bi moral znati črpati iz tega svetovnega bogastva znanja. Tako bomo znali bolje delati in se pravilno odločati o rezultatih in dosežkih. Oboje je pogoj za hitrejši razvoj in stabilnost našega gospodarstva. To danes ni samo trenutna parola, ampak resnica, katere bi se

moral vsakdo zavedati, tudi mi v Kibernetiki.

Elektronska, mikroelektronska in računalniška tehnologi-

ja so področja, ki so v samem vrhu razvoja v svetu. Če hočemo obdržati korak s svetom, se moramo seznanjati s svetovnimi dosežki, z novimi postopki in s sodobno organizacijo dela. Iskrini raziskovalci, tehnologi in drugi strokovnjaki se zavedajo, da brez tega nista več mogoča uspešno raziskovalno

delo in razvoj sodobnih izdelkov. Strokovnjaki želijo selektivne informacije, članke, knjige, patentne spise in referate, iz katerih črpajo podatke o dosežkih v svetu. Tako gradijo novo znanje in ga vgrajujejo v nove izdelke.

Spodbudno je, da smo v Iskri Kibernetiki pred časom dobili

Več Iskrinih števecv na nizozemskem trgu

Gospodarska kriza zahteva od izvoznikov hitro prilaganje razmeram na tujih tržiščih. Tovarna števecv v Iskri Kibernetiki je doma in v svetu znana po kakovostnih števcih. Osnova za uspešen prodor v razviti svet je v večini primerov odvisen tudi od učinkovitosti marketinškega nastopa.

V Kranju je bila 17. in 18. septembra devetčlanska delegacija iz Belgije in Nizozemske, ki jo je vodil generalni direktor belgijske firme Sorema G. Marcel Pasteels. V delegaciji so bili tudi predstavniki belgijske družbe EBES, ki skrbi za elektrodistribucijo, združenja EVAG, župan mesta Brasschaat g. L. Bertels ter predstavnika nizozemske družbe PUEM.

Gostje so se v Iskri seznanili z novostmi v proizvodnji števecv, dobili so realno sliko o organiziranosti Tovarne števecv, njeni sodobni merilno-kontrolni opremi in o razvojnih programih.

Iskra je na belgijskem trgu z električnimi števcv prisotna že 11 let. Belgijsko tržišče je zelo odprto in izpostavljeno močnim konkurenčnim pritiskom združenja CARTEL, v katerem so vsi večji evropski proizvajalci števecv. Po zašlugi firme Sorema je Iskra uspela prodreti na to zahtevno tržišče, prodaja se vsako

leto povečuje, saj je Sorema tudi zastopnik za prodajo na Nizozemskem. Lani je bila vrednost izvoza 560.000 dolarjev, letos so načrtovali izvoz v višini 750.000 dolarjev, po ocenah pa ga bodo celo presegli in bo znašal skoraj en milijon dolarjev. Na bel-

gijskem trgu bo Iskra prihodnje leto obdržala prodajo 40.000 števecv, na nizozemskem trgu pa pričakuje kar 25-odstotno rast izvoza.

Belgijska firma Sorema skrbi za seznanjanje strokovnjakov belgijskega in niz-

ozemskega elektrogospodarstva ter predstavnikov gospodarsko-političnega življenja z dosežki Iskrine tovarne števecv, zato je goste sprejel tudi predsednik skupščine občine Kranj Ivan Torkar s sodelavci.

A. Boc

ON-LINE prenos informacij iz INDOK centra v Iskri Kibernetiki bo gotovo spodbudil tudi ostale DO v Iskri, da bodo omogočile posredovanje informacij na sodoben način — Foto: A. Boc

novost — terminal in z njim ON-LINE povezavo z računalnikom v Republiškem računskem centru. S terminalom lahko dobimo informacije iz baze podatkov SAIDC, ki vsebuje podatke o člankih iz več kot 300 naslovov najpomembnejših revij, podatke o knjigah iz knjižnic, ki sodelujejo pri tem programskem paketu, podatke o referatih ter raziskovalnih nalogah in projektih, katere sta financirali SOZD Iskra ali Republiška raziskovalna skupnost. S terminalom lahko poiščemo oziroma posredujemo tudi bibliografske podatke o pisanju naših strokovnjakov v razne domače časopise in revije ter podatke o referatih s kongresov in posvetovanj. Iskanje podatkov je možno po avtorjih, naslovih in po predmetih, to je deskriptorjih. S tem bodo informacije hitreje prišle do strokovnjakov v naših TOZD in delovni skupnosti.

Možnost ON-LINE prenosa informacij s terminalom iz Iskrinega INDOK centra v Ljubljani je res pomembna pridobitev za naše strokovne delavce. To

je prva taka povezava v SOZD Iskra, kar bo gotovo spodbudilo tudi ostale delovne organizacije, da bodo na sodoben način omogočile posredovanje informacij svojim strokovnjakom.

Obstajajo že tudi možnosti za ON-LINE prenos informacij o jugoslovanskih patentih ter podatkov o enotnem sistemu oštevilčenja in klasifikacije v SOZD Iskra. S tem terminalom bo možno tudi povezovanje z mednarodnimi bazami podatkov DATASTAR in DIALOG, kar je bilo sedaj mogoče le preko INDOK centra v Ljubljani.

V Kibernetiki bo treba urediti primernejše prostore za dokončno postavitve informacijskega centra s terminalom in tiskalnikom, saj sedanji prostor v priložni knjižnici ni ustrezno. Povečal naj bi se tudi fond strokovne literature o merilno-regulacijski tehniki, katero bi prenesli iz glavne knjižnice v Kranj, kar bo spodbuda za razvojne in druge strokovnjake, ki posegajo po teh specifičnih informacijah.

Povezava terminala v kranjski knjižnici z Republiškim računskim centrom poteka po telefonskem omrežju z modrom ITT 2283. Hitrost prenosa podatkov je 1.200 bit/s. Zaradi motenj v telefonskem omrežju, izpadanja linije in majhne hitrosti prenosa podatkov načrtujemo priključitev na javno omrežje za prenos podatkov JUPAK, ki ima mnoge prednosti. Omogoča zanesljive povezave računalniške opreme brez motenj, hitrost prenosa podatkov bo 9.600 bit/s. Na omrežju JUPAK naj bi omenjeni terminal priključili že letos, kar bo koristna izkušnja tudi za ostale uporabnike, ki se zanimajo za uporabo javnega omrežja za prenos podatkov.

Povezava z Iskrinim INDOK centrom prek Republiškega računskega centra je torej vzpostavljena. Po določenem obdobju se bodo naši uporabniki navadili na to novost in jo s pridom uporabljali. Vse željene podatke bodo lahko izpisali na tiskalniku ali naročili fotokopije.

Alojz Boc

Iskra v Bosanski Krajini

Servis, predstavništvo in prodajalnice

Tako Iskrini banjaluški serviserji kot tudi tisti v predstavništvu in prodajalnicah, izredno uspešno poslujejo že vrsto let. Vsi pa poudarjajo, da bi bili lahko rezultati še boljši, če bi imeli — serviserji dovolj nekaterih rezervnih delov in če ti ne bi bili tako dragi, v predstavništvu se hudujejo nad pretokom informacij, radi pa bi zaposlili vsaj še enega komercialista, v prodajalnicah pa še kako občutijo zmanjševanje kupne moči. Podobno kot drugod v Jugoslaviji, se tudi Iskraši v Banja Luki srečujejo s precejšnjimi terjatvami.

Čeprav je za začetek reportaže o delu Iskrašev v Banja Luki verjetno kar precej nenavadno, naj kljub temu začnemo s trditvijo, da bodo tamkajšnje predstavništvo, prodajalnice in servis gotovo med najboljšimi v Jugoslaviji dokler jih bosta vodila Stevo Novković in Radovan Domazet. Obema je namreč uspelo ustvariti homogeni ekipo strokovnjakov (takšno informacijo smo prinesli tudi s seboj iz Ljubljane) ki po najboljših močeh predstavljata Iskra, malo manj pa so jim težnje po drobljenju v Iskri: so in ostajajo predstavniki celotne Iskre in ne te ali one TOZD, DO....

V Banja Luki najprej servis

Do leta 1969 je za prodajo in servisiranje v Banja Luki in tudi celotni Bosanski Krajini skrbelo Iskrino predstavništvo v Sarajevu. Zaradi velike oddaljenosti pa tudi razprostranjenosti in seveda vse večjega Iskrinega prodora na to tržišče, je Iskra Commerce tisto leto odprla v Banja Luki lasten servis. Le-ta je že od takrat v ulici Danka Mitrova, nedaleč od centra mesta. Prostorji so veliki, lepo urejeni in omogočajo, kot pravijo serviserji, nemoteno in udobno delo. Skupno meri 200 m², od tega je polovica Iskrina last. Zaposlenih je 13 serviserjev, med njimi imata dva višjo izobrazbo, šest srednjo, dva sta visokokvalificirana, trije pa kvalificirani.

Iskrin servis v Banja Luki pokriva celotno Bosansko Krajino. Zanimivo in seveda tudi pohvalno je, da še nobeno leto, tega pa bo kmalu že dve desetletji, ni posloval z izgubo. Tudi to ga uvršča med poslovno bolj uspešne servise. V Bosanski Krajini, ta pa ni majhna, saj je skoraj tako velika kot vsa Slovenija, banjaluški Iskrini serviserji nimajo, kot pravijo, nobene konkurence: pogodbene servisne mreže skoraj ni, vzrok pa je v tem, da je servisna dejavnost v družbenem

sektorju še vedno precej skromna, zasebniki pa se manj odločajo za vzdrževanje Iskrinega in sorodnih programov.

O poslovni uspešnosti naših banjaluških serviserjev so seveda najbolj zgovorni tile podatki:

Za letos so si zastavili kar 142 milijonov dinarjev realizacije od storitev in prodaje rezervnih delov. Že do polletja jim je uspelo plan uresničiti 60-odstotno,

in sicer v višini 85 milijonov dinarjev, v osmih mesecih pa so letošnji načrt dosegli že 83-odstotno, za storitve so iztržili skoraj 50 milijonov dinarjev, za rezervne dele pa dobrih 67 milijonov dinarjev.

Seveda pa tudi nje pestijo podobni problemi kot ostale serviserje v Iskri. Na prvo mesto uvrščajo med te težave pomanjkanje nekaterih rezervnih delov,

Direktor filijale Ing. Stevo Novković

na drugo pa visoke cene teh delov. Kljub temu z veseljem ugotavljajo, da jim uspeva npr. širokopotrošne izdelke popraviti izredno hitro: v Banja Luki popravijo izdelke, ki so še v garanciji drugi dan po prejemu, zunaj Banja Luke pa isti dan...

Predstavništvo smo odprli leta 1970

Leto dni po začetku delovanja servisa, je Iskra v Banja Luki odprla tudi predstavništvo in lastno prodajalno. Prav sedemdeseta leta so bila izredno pomembna za Iskrin prodor na tržišče Bosanske Krajine. Zlasti je Iskra uspela s telefonijo, dosti zgovorni so tile podatki: do leta 1975 je imela le desetino od skupnega števila ekvivalentnih priključkov, v naslednjih petih letih se je število priključkov že povzpelo nad tretjino, zdaj pa že krepko presega polovico. To so seveda podatki za javno telefonijo, medtem ko pri hišni Iskra povsem prevladuje: na območju Bosanske Krajine je kar 96% Iskrinih hišnih telefonskih central.

Eden izmed mejnikov v Iskrini prisotnosti na tem tržišču je bilo leto 1982. Takrat sta se Iskrino predstavništvo in trgovina prese-

Iskrino predstavništvo in prodajalna sta v blagovni hiši Triglav, skupaj s še sedmimi drugimi slovenskimi podjetji

Banja Luki med najboljšimi

Iskrina prodajalna v Banja Luki je med največjimi IP v Jugoslaviji

lila v blagovno hišo Triglav, to je skupni poslovni objekt več slovenskih firm — torej Iskre Commerce, pa Ljubljanska banka, Peka, KO-TO, Bresta, celjske Zlatarne, Seširja in Slovenijašporta. V tem objektu ima Iskra kar 800 m² lastnih uporabnih površin, m² poslovni prostor pa sodi vsekakor med najlepše in tudi največje v Jugoslaviji.

»Dandanes je v predstavnstvu skupno še zaposlenih, v banjaluški prodajalni štirinajst, v Bihaću pa so trije,« poudarja direktor predstavnstva ing. Stevo Novković. »Menim, da imamo vse pogoje za dobro in tudi še boljše delo, ob tem, da bi morali v predstavnstvu zaposliti vsaj še enega komercialista, v Bugojnu pa bi veljalo odpreti lastno, Iskrino prodajalno. Podobno kot smo jo v Bihaću. Prav v Bugojnu bi lahko imeli najmanj 200 milijonov dinarjev prometa, zdaj, ko je prodaja odvisna od drugih, tržnih organizacij pa ne dosežemo niti 50 milijonov dinarjev. Kot že rečeno, se zavzemamo še za najmanj enega komercialista.

Na dlani je, da poslov ni moč sklepati iz pisarne, sedanji trije komercialisti pa kljub prizadevanju ne morejo obdelati tako velikega tržišča kot je bosanskokrajinsko. Novega komercialista bi zadolžili za trženje širokoprotojnega programa, električnih ročnih orodij in Zmaja.«

Pri vsem tem se v Iskrini banja-

luški filiali hudujejo tudi nad brezbržnostjo nekaterih Iskrinih tovarn do, kot temu pravijo, obdelave kupcev, torej tržišča. Pri tem še najbolj izstopa Široka potrošnja, saj njeni predstavniki niso v Bosanski Krajini obiskali svojih poslovnih partnerjev že vrsto let. Povsem drugače se obnašajo v Elementih, Avtomatiki

in ERO.

Tudi informacije, ki krožijo med predstavnstvom na eni strani ter Iskro Commerce in proizvodnimi delovnimi organizacijami na drugi strani, so zelo različne in sicer od tovarne do tovarne. Ta pretok informacij je, kot pravijo v Banja Luki, najboljši z Avtomatiko.

Letošnji plan tržne realizacije za banjaluško filialo je skoraj milijarda dinarjev. Do polletja so dosegli že nad polovico te vsote, do konca leta pa pričakujejo in to, kot pravijo upravičeno, kar dokajšen presežek zastavljene naloge. Dokaz temu optimizmu so tudi najnovejši prodajni rezultati elementov, saj jim je napr. s sistematično trimesečno obdelavo Rudija Čajevca uspelo prodati temu kolektivu kar 200 novih vrst elementov. In to tistih, ki jih je Rudi Čajevac doslej uvažal...

»Čakati, da bo kupec prišel prositi za blago je največji nesmisel,« poudarjajo banjaluški Iskraši.

Banjaluški Iskrin servis je že domala od ustanovitve med najboljšimi

Lado Drobež

Edvard Rusjan

Edvard Rusjan se je rodil v Trstu 16. junija l. 1886, v družini slovenskega obrtnika Franca Rusjana. Njegova mati Gracija je bila Furlanka, imel je pa še starejšega brata Josipa ter štiri sestre in še dva mlajša brata.

Ko je Edvard izpolnil dvanajst let se je družina preselila v Gorico, kjer je njegov oče odprl sodarsko obrt. Tu se je Edvard tudi izučil najprej te obrti.

Prva ljubezen našega lkarja je bilo kolesarstvo, s katerim se je uspešno ukvarjal do 18. leta. Ni imel denarja, da bi si kupil tekmovalno kolo, vendar si ga je uspel sam napraviti in z njim tudi doseči več športnih zmag.

Živ in ustvarjalni duh mladega športnika je »odločil«, da se je Edvard že v letu 1908 posvetil z vsem svojim bitjem letalstvu. Ob pomoči brata Josipa je že 1909. uspel izdelati letalo »EDA-1«. Na tem letalu je izvedel 25. novembra 1909 prvi vódeni let v zgodovini jugoslovanskega letalstva.

Ob finančni pomoči Mihajla Merčepa iz Zagreba je Edvard konec 1910. projektiral svoje 8. letalo imenovano »Merčep-Rusjan«, s katerim je 26. decembra na mitingu v Zagrebu doživel sijajen uspeh. Toda kmalu je velika tragedija za vedno strla njegova krila. Krila njegovega letala niso vzdržala naleta močne košave že na prvem poletu v Beogradu, 9. januarja in letalo se je skupaj s pilotom zrušilo ob vznožju zidov Kalemegdanske trdnjave.

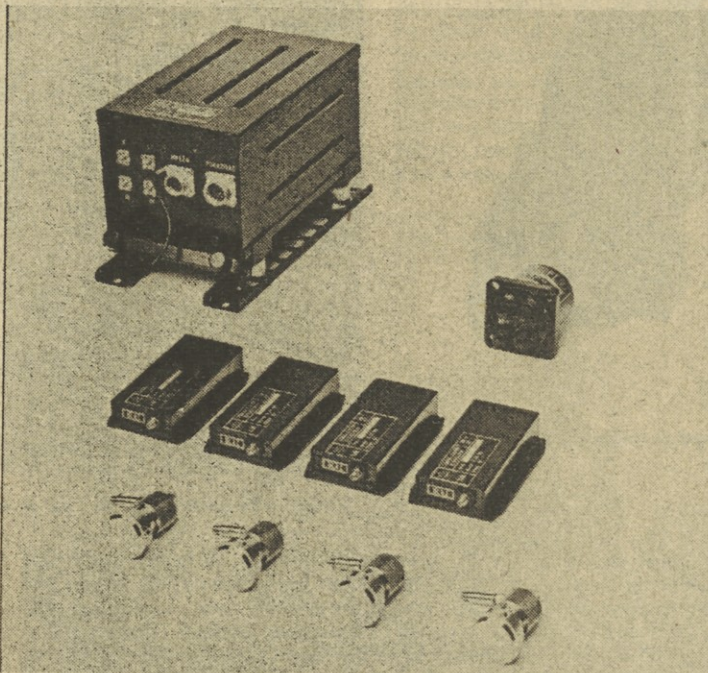
B. Č.

Naš prispevek k počastitvi 100

Na Brniku smo si lahko ogledali letalsko razstavo. Tudi letali na desni sta opremljeni z Iskrinimi napravami

Počastili smo stoletnico rojstva našega pionirja letalstva Edvarda Rusjana. V spomin na ta dan je bila organizirana proslava s slavnostno akademijo, na Brniku pa letalska razstava, združena z velikim mitingom. Glede na to, da je tudi Iskra s svojimi izdelki prisotna na področju opremljanja letal z elektronsko opremo smo, s skromno udeležbo na tej razstavi, dali svoj prispevek k počastitvi te obletnice.

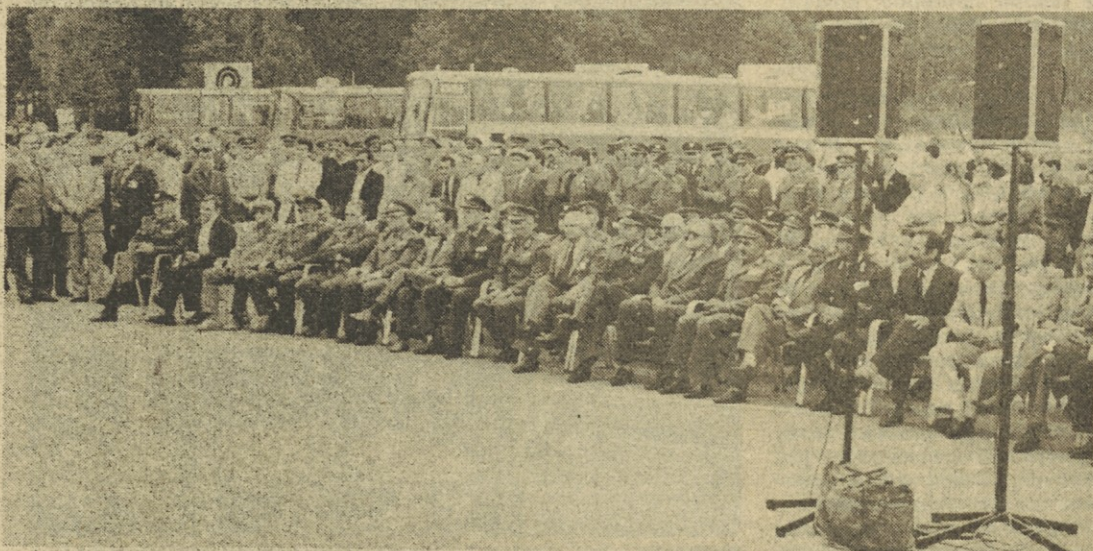
Signalizator ozračenja SO-1

Ob tem spominskem dnevu je bilo veliko gradiva že objavljeno prek radia, televizije, časopisov in revij, zato bi ob tej priložnosti dodali le tisto, kar je povezano z Iskro.

Že nekajkrat so bile v našem glasilu objavljene skope informacije, da je tudi Iskra Elektrozveze proizvajalec elektronske opreme za potrebe zračnega prometa.

Svoje izdelke s tega področja smo že razstavljali na svetovnih letalskih razstavah v Londonu, Parizu in pred kratkim v Zagrebu. Za enkrat naš asortiment ni velik. Predvsem so to naprave za letalsko navigacijo. Na svetu je zelo malo proizvajalcev tovrstne opreme, ker tudi potrebe niso velike. Predvsem pa so zahteve za tovrstno opremo: zanesljivost delovanja, torej kvaliteta in profesionalnost. O tem smo že tudi pisali in bi se sedaj omejili le na kratek pregled tega zanimivega razvojno-proizvodnega področja Iskre.

Na letalu ni prostora za dimenzijsko velike naprave, zato morajo biti čim manjše in hkrati lahke, odporne proti vibracijam, udarcem

Rožnice rojstva Edvarda Rusjana

ter velikim temperaturnim spremembam — tudi do 110°C, različnim stopnjam vlažnosti in celo proti slani atmosferi. Da to dosežemo moramo posvetiti izredno pozornost konstrukciji ter obdelavi in uporabi najkvalitetnejšega materiala iz elektronskih sestavnih delov. Na žalost vsi Iskrini elementi, čeprav izbrani, ne ustrezajo zahtevam, zato smo vezani, vsaj za enkrat, na uvoz. Resnično dajemo izreden poudarek kvaliteti vgrajenega materiala in kvaliteti izdelave, kar edino lahko v končnem zagotovi zanesljivost delovanja naprav, oziroma uspešen let.

Tudi izdelava nekaterih podsklopov ni preprosta. Izbira materiala vpliva na težo in odpornost proti

V slikah in besedi je predstavila svoje izdelke za opremljanje letal z elektronsko opremo tudi Iskra

atmosferskim vplivom. Vsa proizvodnja teh naprav pa je podvržena drugačnim pogojem dela, tudi v pogledu števila kosov, saj to ni velikoserijska proizvodnja. Količine so v primerjavi z velikoserijsko proizvodnjo zanemarljive, kajti serije posameznih izdelkov so v velikostnem razredu nekaj sto kosov letno. To so potrebe jugoslovanskega tržišča in indirektnega izvoza prek proizvajalcev naših letal. Vendar pa so tudi pri veliko večjih proizvajalcih te serije morda le dva do trikrat večje. Ima pa področje letalske elektronike tisto, kar druga področja nimajo. V vsak izdelek je vgrajenega izredno veliko znanja-pameti, ter časa za ugotavljanje kakovosti, zaradi česar je tudi drugače vrednoten. Zato bo tudi elektronika za letala vedno nekaj posebnega. O tem ni dvoma. Tudi naših, že izdelanih 1200 različnih kompletov, nam to potrjuje. Izvajalci posameznih del morajo imeti višjo strokovno znanje v vseh fazah določenega procesa, od

razvoja, proizvodnje do kontrole.

Z naročili za razvoj in proizvodnjo smo pokriti za nekaj let vnaprej. Ker pa se potrebe tržišča večajo bomo prisiljeni »industrializirati« sedanjjo proizvodnjo, pridobiti bomo morali nove sodelavce in dokuipiti opremo. Morali bomo dopolniti merilna mesta in jih celo podvojiti. Glede na to, da imamo po našem investicijskem programu zastavljeno izgradnjo dodatnega proizvodnega objekta, računamo, da ne bomo imeli prostorskih problemov.

Na razstavi se je Iskra predstavila le s 5 panoji — takšna je bila odločitev organizatorja. Obiskovalci zato niso imeli možnosti videti naših naprav, čeprav smo imeli za to priložnost pripravljene primerke iz serijske proizvodnje, kot so:

— Avtomatski radiokompas VARK — 01, avionska navigacijska naprava s katero se določi kot med smerjo leta in smerjo radiooddajnika na zemlji.

— Signalizator ozračenja SO-1,

ki opozori pilota o ozračenju letala s tujim letalskim radarjem s pomočjo zvočnega in svetlobnega signala.

— Abonentska naprava, interfon in Mešalec, AIM-LFB2M, ki je namenjena za vzdrževanje medsebojne zveze članov posadke v več sedežnih letalih. Posreduje opozorilne signale o stanju na letalu, omogoča komuniciranje z radijskimi postajami in radiokompasom.

— Marker oddajnik ILS-M75M-Sn FAN-M75TF-S. Namenjena sta za pošiljanje kodiranega amplitudno moduliranega signala avionskim marker sprejemnikom.

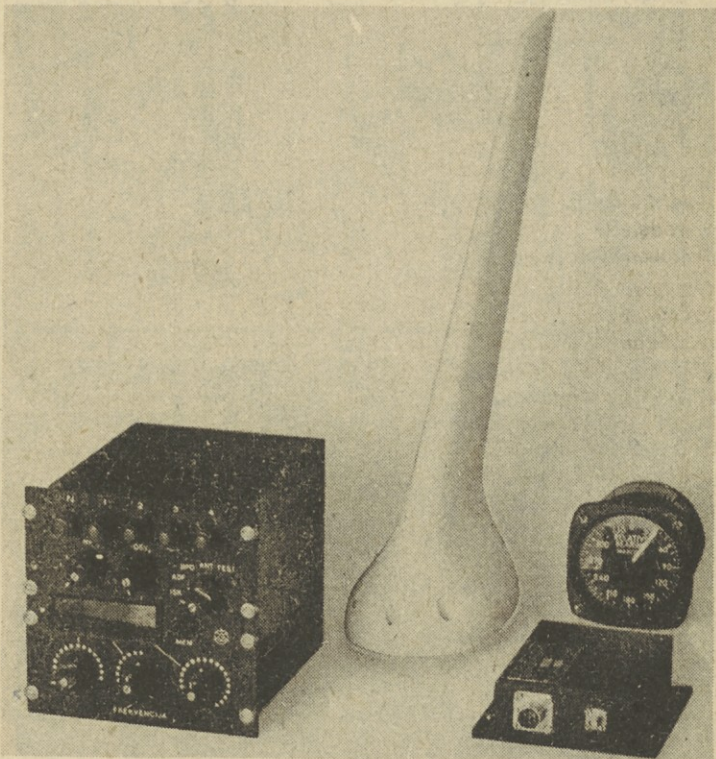
— Marker sprejemnik 78R4 je navigacijska naprava, ki v letalu zvočno in svetlobno signalizira trenutek preleta ILS ali FAN marker oddajnika, nameščenega na odre-

jem mestu na zemlji.

Ne glede na to, da teh naprav nismo imeli na razstavi posebej predstavljene, pa so jih nekateri obiskovalci razstave lahko videli vgrajene v naša vojaška letala. V civilnih letalih jih namreč še za enkrat ni, kajti ta letala dobimo že opremljena v celoti — morda pa bo »jutri« drugače.

Iskra bi lahko za potrebe letalstva izdelovala še marsikaj. Obstojeca skupina v Iskri Elektrozeve je predvsem specializirana za reševanje navigacijske in antenske problematike, svoje pa bi lahko prispevale še druge DO. Nekaj poizkusov na željo posebnega kupca je bilo že napravljenih, vendar brez prave zainteresiranosti in vodenja ne bo rezultatov.

Boris Deržaj

Avtomatski radiokompas VARK-01

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željenzov

Naš sogovornik
ing. Vladimir Klavs

Na tekočem z najnovjšimi izdelki

Naslednje razstave imajo čedalje bolj pečat trdne tehnične in komercialne afirmacije te ljubljanske prireditve v svetu in udeležba tujih firm počasi narašča, dokler ne doseže bistvenega premika v letu 1967, ko je na 14. razstavi sodelovalo 172 tujih firm (in 23 domačih) iz 18 držav in treh kontinentov.

Razstavnih prostor je naraščal od prvotnih 6000 m² na 3. sejmu na prek 8000 m² v tretjem petletju razstave in namaksimalno razpoložljivi prostor prek 12000 m², ki je bil dosežen na 15. razstavi leta 1968.

Strokovne prireditve so postale neločljivi sestavni del razstave,

vsako leto so organizirali konference s področja telekomunikacij in elektronskih sestavnih delov. Nekaj let je bil z razstavo povezan tudi simpozij o obravnavanju podatkov.

V letih 1968—1972 je zlagoma naraščalo število razstavljalcev (1968 — 204, 1969 — 257, 1970 — 261, 1971 — 288 in 1972 — 282). Pri tem se je povečalo tudi število domačih razstavljalcev (od 23, leta 1967 do 49, leta 1972). Večina inozemskih razstavljalcev se razstave udeležuje vsako leto, nekateri organizirajo že tradicionalne kolektivne razstave. Leta 1971 je na primer razstavljalo svoje izdelke največ razstavljalcev iz naslednjih držav: iz ZR Nemčije 54, iz Italije 35, iz Avstrije 33, iz ZDA 31, iz Anglije 21, iz Francije 20 itd.

Jubilejna 20. razstava Sodobna elektronika je bila rekordna tako po mednarodni udeležbi posameznih in kolektivnih razstavljalcev, kakor tudi po številu proizvodov.

Na razstavi je bilo zastopanih blizu 50 domačih in prek 300 tujih razstavljalcev iz 20 držav. Ob razstavi so bila tudi tradicionalna strokovna posvetovanja o telekomunikacijah in elektronskih sestavnih delih ter številna druga strokovna srečanja. To leto je bilo zaradi sodelovanja vrhunskih tujih strokovnjakov na strokovnih posvetovanjih prvič uvedeno simultano prevajanje.

Razstava je bila trden dokaz, da ima za seboj ustrezno domačo industrijsko zaledje, ki se je vedno bolj uveljavljalo tudi kot izvoznik. To je dokazala tudi udeležba kompletne jugoslovanske elektronske industrije kot proizvajalcev elektronskih izdelkov ter udeležba tujih proizvajalcev iz 20 držav, ki so

skušali navezati s to našo industrijo čim trdnejše tehnične in komercialne vezi s kooperacijo v proizvodnji in razvojno-raziskovalnem delu.

Na 21. razstavi leta 1974 je naraslo število razstavljalcev na 378, od tega tujih iz 20 dežel. Zaradi precej večjega števila razstavljalcev zabavne elektronike je to leto nekoliko stagniral relativni razvoj profesionalne elektronike. V času razstave je bilo tudi mednarodno posvetovanje o »Mestu jugoslovanske elektroindustrije v gospodarskem sodelovanju med Jugoslavijo in deželami v razvoju na področju energetike, industrije in komunikacij«. Tehnični muzej Slovenije je predstavil poučno razstavo OSNOVE ELEKTRONSKIH RAČUNALNIKOV.

Uspeli sta tudi strokovni posvetovanji o telekomunikacijah in o elektronskih sestavnih delih.

Leta 1975 je bil na 22. razstavi čutili pritisk razstavljalcev zabavne elektronike, predvsem Hi-Fi elektroakustičnih naprav, ki so se tedaj pričele udomačevati pri nas. Vendar so med 346 razstavljalci v številu porasli razstavljalci s področja telekomunikacij in merilne tehnike, vodili pa še naprej sestavni deli. Iskra je podala zelo obsežen prikaz razvoja in dosežkov na področju mikroelektronike. Tradicionalnim strokovnim posvetovanjem o telekomunikacijah in sestavnih delih se je pridružilo tudi posvetovanje ISEMEC o izredno aktualni tematiki uporabe mikroprocesorjev v merilni tehniki.

Na 23. razstavi leta 1976 je število udeležencev poraslo na 370, inozemski razstavljalci so prišli iz 22 držav. Od te razstave naprej se čuti — razen z nekaj izjemami —

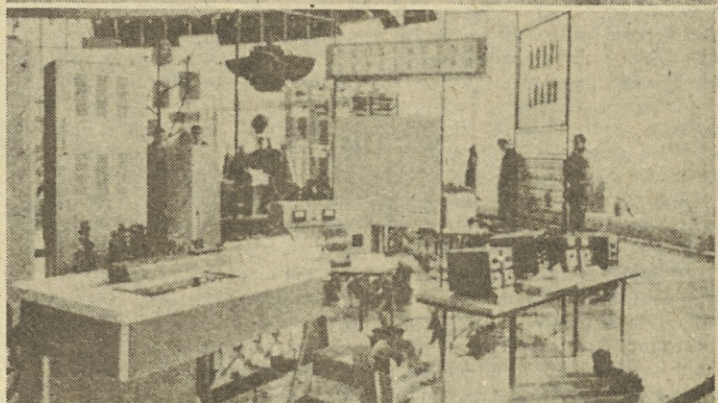
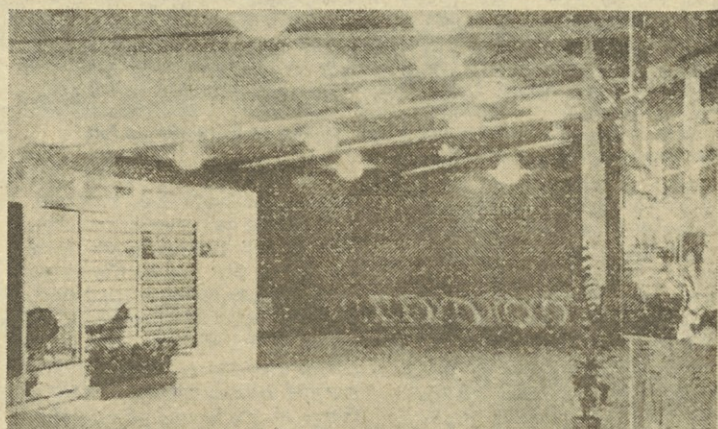
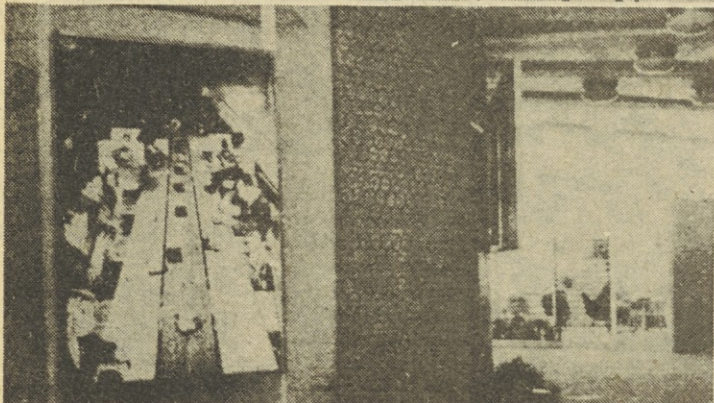
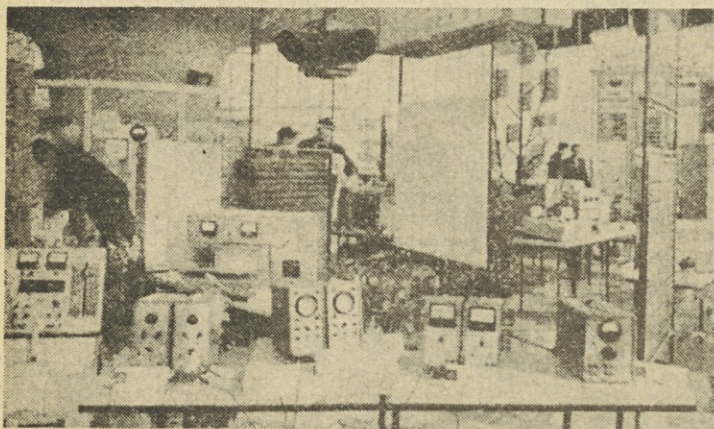
postopen, a stalen porast razstavljalcev profesionalne elektronike. Zabavne elektronike je bilo zaradi televizijskih sprejemnikov to leto še precej, porast je bil predvsem v profesionalni elektroniki (biomedicina), avtomatizaciji in merilni tehniki, solidno so bile zastopane telekomunikacije, sestavni deli (začetek profesionalizacije), računalništvo in oprema za proizvodnjo.

Tehniški muzej Slovenije pa je predstavil ob 100-letnici telefona razvoj telefonskih aparatov.

Strokovna problematika je bila obravnavana na simpozijih o telekomunikacijah sestavnih delih (hibridna integrirana vezja) in pri ISEMEC (mikroprocesorji v merilni tehniki).

24. razstava leta 1977 kaže znaten dvig razstavljalcev na 480 z veliko inozemsko udeležbo. To je bilo možno realizirati z razširitvijo razstavnih površin z novo halo A2 na okoli 15.000 m². Znaten je bil porast pri profesionalni elektroniki in RTV difuziji, avtomatizacija in telekomunikacije sta ostali na enaki višini, upadala pa je zabavna elektronika. Zaradi preglednosti so v katalogu tabelarično razvrstili razstavljalce v 24 panog dejavnosti in s tem olajšali obiskovalcem iskanje proizvajalca želene dejavnosti.

Na simpozijih, ki jih organizira Elektrotehniška zveza Slovenije (EZZ) so obravnavali — razen splošne strokovne problematike na posvetovanju o telekomunikacijah, sedaj YUTEL, uporabo tehnike integriranih vezij, predvsem v hibridni tehnologiji, na sestavnih delih SD profesionalizacijo sestavnih delov in na ISEMEC — sodobne merilne naprave, na novem simpoziju o reletni zaščiti RZ pa so odprli razprave o tematiki »Elektronika v energetiki«.

S sejma »Sodobna elektronika« na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču l. 1960

Po štirih, petih urah prijetnega veslanja pu Uni — kopno. Točneje Bosanska Krupa. In nadaljevanje dopusta po »celinskem« delu Bosne in Hercegovine. Namreč službenega dopusta — kak dopust je to? — saj sem v uredništvu obljubil, da bom napisal nekaj reportaž o delu Iskrašev tudi tam, kjer ni Une pa Tare in Morače...

Ne, ne, prihodnje leto bo treba bolj tužno, tam, kjer se Vrbas in Pliva — ali pa tudi kakšen drug večji potok — še ne upehata. Tja, kjer ne postaneta »Ljubljani-ca«, čeprav je ta od Livade proti Podpečici in naprej izredno lepa.

Tokrat torej severna Bosna. Najprej seveda Banja Luka — in to ob dveh ponoči. Tudi ob tej uri je to gotovo eno najlepših mest. Pa ne samo pri nas. Celo potres pred leti ni mogel uničiti te lepote. Nekateri pravijo, da je zdaj še celo lepša. Toda z napako: nima avtokampa.

Edini živi bitji na cesti ob tej uri — dva miličnika. »Oprostite, kje bi lahko pri vas postavil šotor, dva majhna šotorčka?«

Si zamislite odgovor, zlasti, če ste Ljubljčan, Slovenec in »navajen« naših modrih, mislim plavih, redarjev. »Veste,« sta mi prijazno odgovorila, presneto, vsi Bosanci so izredno prijazni, »v Banja Luki ni avtokampa, šotor pa lahko postavite v parku. Nihče ne bo nič rekel.«

Tudi ona dva ne! In v mestnem parku!? Banja Luka je en sam velik park. Kot, da bi v velikanskem Tivoliju — mesto se razprostira na 8000 hektarih — zgradili hiše.

Nekaj matematike: ura se je že prevesila na tretjo in če bi se utaborili sredi mesta, bi nas zbudili že prvi mimoidoči, nekako čez dobri dve uri. Torej ven, na kakšen miren travnik.

Pa ja res bil. Če ne poznaš okolice, se lahko utaboriš na — strnišču in to skoraj tik vojašnice. »Fazani« pa vstajajo ob petih...

Luka ni luka

Lep dan, lepo Iskrino predstavništvo in servis, izredno prijazen direktor Stevo

POTOPIS

Lado Drobež

S peresom
in kajakom
na dopust

Na strnišču

Novković, lep Vrbas. V Banja Luki se že umiri, zgoraj, v kanjonu pa je lep, divji.

Kakšna sreča, da nisem začel v Banja Luki iskati na Vrbasu kakšne luke — pristanišča. Beseda Luka pomeni, vsaj tamkaj, podobno kot pri nas loka, torej ravnina, travnik ob vodi. Beseda Banja pa pride od bana. Torej »Banov travnik ob reki«. Pa še kakšna hiša po vrhu.

Si zamišljate svetovno prvenstvo v veslanju na divjih vodah. Na primer v Spittalnu na Dravi, točneje na rečici Lieser. Avstrijskega napovedovalca je vsakič, ko je moral napovedati našega reprezentanta Ibrahimbegovića, stisnilo v goltancu. In lbro živi v inša Luki.

Mini, super mini

Banja Luka — Doboj. Podobno kot povsod, res, skoraj povsod, je tudi ta cesta, lahko bi rekel »1 A z zvezdico«. Pravo nasprotje naših, slovenskih cest. Te so tudi »1 A«, toda z-luknjo.

Kar naenkrat kolona parkiranih avtomobilov, vozovi, množica ljudi, piramide lubenic, cerkev, Lepa pravoslavna, srbska cerkev. Na novo oblečena, nad vhodom pa na zidu narisana srbska zastava. Torej nek cerkveni praznik.

Vsaj jaz še nisem videl toliko tako velikih šotorov skupaj, v vsakem pa »živa muzika«. Deset šotorov s klopni in mizami, deset roštiljev in deset jagenjčkov, deset »pjevalk«. Pardon, devet: le skupina, ki ni igrala samo domačih je imela pevca.

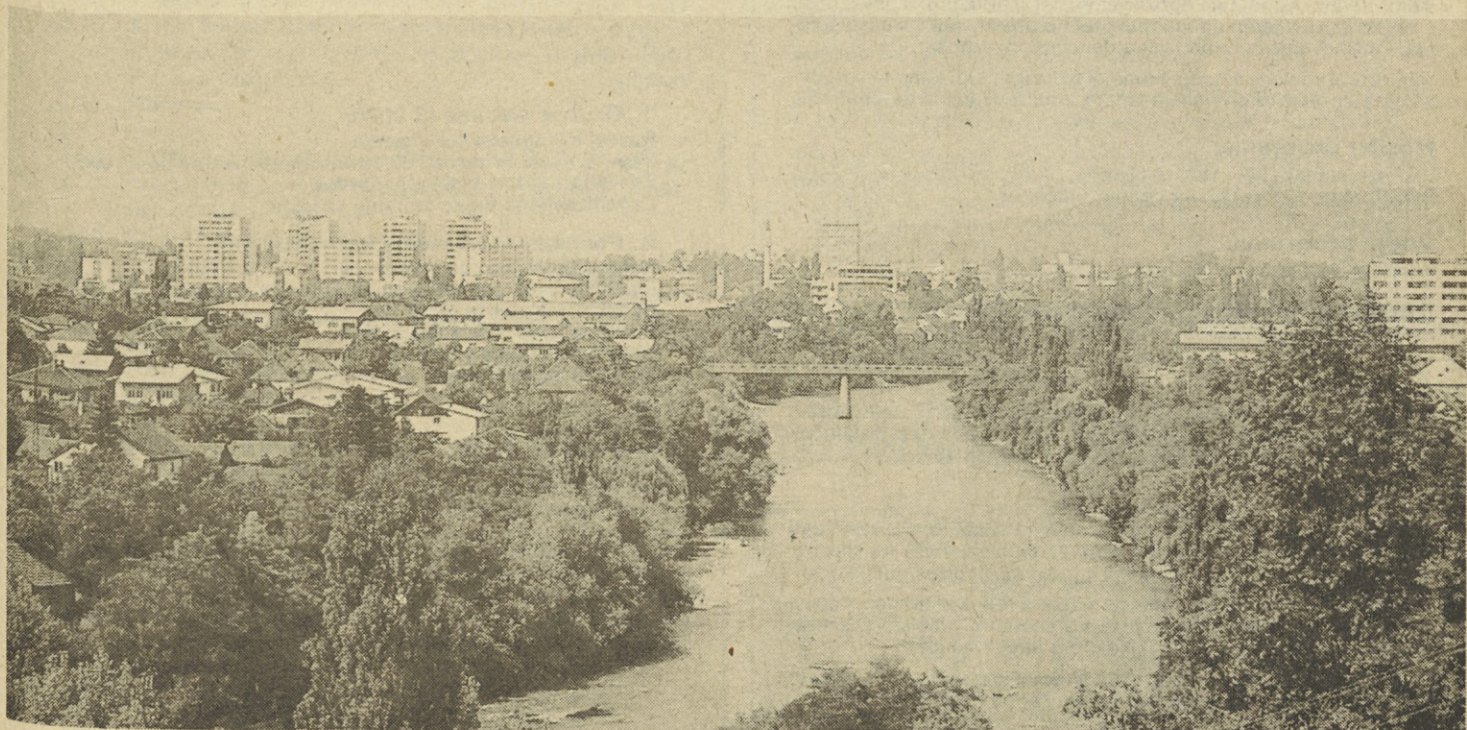
Pa kakšne pjevalke. Normalno, vse v minijih. Kako se že stopnjuje mini? Mini, še bolj mini, pa skoraj brez mini?

Takšnega, slednjega je imela, kot so jo napovedali, zvezda RTV Banja Luka.

»Kaj pa buljiš«, me je prebudil ženin glas. »Raje pelji otroka k vrtiljaku, konec koncev pa lahko gremo tudi naprej!« Noben izgovor ni pomagal, niti tisti ne, da bi drgetajoče-sopečo zvezdo slikal za tole naše glasilo. Treba je bilo naprej...

V takem primeru vam svetujem — lube-nico. In to mrzlo.

Konec koncev pa lahko gremo kar naprej.«

Banja Luka

Iskra

Iskra-SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o. izobraževalni center Iskre, 61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

8. Zunanjetrgovinska šola v Iskri

v času od 3. 2. 1987 do 24. 4. 1987

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno delavcem, ki jih Iskra usmerja na odgovornejša dela in naloge na področju mednarodnega poslovanja Iskre.

Vsebina:

Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo področje mednarodnega ekonomskega poslovanja organizacije združenega dela. Nova specifična in interdisciplinarna znanja, ki jih terja zunanjetrgovinsko poslovanje Iskre in mednarodno okolje, izhajajo iz teoretičnih osnov in so močno naravnana na aktualna vprašanja in družbeno ekonomske poslovne prakse s končnim poudarkom na Iskrini problematiki mednarodnega poslovanja.

Pogoji za vpis:

Za vpis v program strokovnega izpopolnjevanja se lahko prijavi vsak, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je zaposlen v Iskri vsaj 2 leti,
- ima višjo, ali visoko strokovno izobrazbo tehnične, ekonomske, pravne, ali izjemno tudi druge smeri,
- obvlada aktivno enega izmed svetovnih jezikov,
- je star manj kot 35 let.

Kandidati, ki niso oproščeni opravljanja posebnega strokovnega izpita za delo pri zunanjetrgovinskih poslih, morajo izpit, ki je eden izmed pogojev za ZT registracijo, opraviti do pričetka 8. ZT šole.

Temeljni seminar za zunanjetrgovinsko poslovanje, oz. za pripravo kandidatov za opravljanje posebnega strokovnega izpita bo od 29. 9. do 11. 10. 1986 v Portorožu, prvi izpitni rok bo v oktobru 1986.

Organizacija:

Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 6 dni v tednu. Kandidate opozarjamo, naj si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost.

V okviru priprav na šolanje bomo organizirali tudi temeljna predavanja o izbranih ekonomskih temah v obliki uvajalnega seminarja.

Nosilci programa:

Ekonomska fakulteta Borisa Kidriča, Ljubljana, SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

Vodja programa:

dr. Mitja Tavčar, dipl. ing.

Strokovni koordinator programa:

dr. Vekoslav Potočnik

Čas in kraj:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli v torek, dne 3. 2. 1987 ob 8., v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek programa šolanja predvidevamo 24. 4. 1987 ob 14.

Prijave:

Izpolniene prijavnice nai organizacije, v katerih so kandidati zaposleni, pošljejo najkasneje do 17. oktobra 1986 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center Ljubljana, Trg revolucije 3/XI.

Posebej prosimo, da upoštevate razpisni rok, ker bomo pričeli s prijavi kandidatov za šolanje že v septembru 1986 (ZT registracija, dopolnilni tečajji tujih jezikov, uvajalni seminar).

Podrobnejše informacije o vpisnih pogojih, organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite na tel. št.: 061/222-212.

Iskra

Iskra-SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o., Izobraževalni center Iskre, 61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno usposabljanje po programu:

Izvajanje sistema IS 9000

v času od 14. do 16. 10. 1986

Strokovno usposabljanje je skladno s programom zagotavljanja kakovosti elektronskih elementov po sistemu IS 9000 v Iskri in programom uvajanja tega sistema. Izobraževanje je namenjeno glavnim kontrolorjem in vodjem preizkusnih laboratorijev v sistemu IS 9000, delavcem v razvoju, nabavi in prodaji.

Sistem za zagotavljanje kakovosti elektronskih elementov IS 9000 (skrajšano IS 9000), je sistem elektronskih elementov ocenjene kakovosti, temelji na osnovah, ki so v celoti prevzete iz ustreznih mednarodnih sistemov in pospešuje Iskrin izvoz elementov in sistemov višjega kakovostnega razreda.

Glavni kontrolor s svojimi pooblaščenimi sodelavci je organizator in nosilec sistema IS 9000 v organizaciji združenega dela, ki proizvaja elektronske elemente in mora zato obvladati vse podrobnosti sistema IS 9000. To znanje pridobi na tem seminarju.

Vsebina:

1. Osnove sistema IS 9000:

Razvoj in vzpostavitev sistema
Zagotavljanje kakovosti elektronskih elementov po IS 9000
Zgradba zagotovljenih standardov
Organizacija in funkcioniranje sistema

2. Postopki ocenjevanje kakovosti:

Naloge proizvajalcev elementov
Kvalifikacijska odobritev elementov
Splošne zahteve za kontrolo
Kontrola kakovostne ustreznosti
Sistem spuščanja v prodajo
Overjeni zapisi o preizkusih

Vodja programa: Zoltan Zemljič, ing., Iskra IEZE, Ljubljana

Čas in kraj: S programom strokovnega usposabljanja bomo pričeli dne 14. 10. 1986 ob 9. v Škofji Loki, v Hotelu Transturist. Zaključek seminarja predvidevamo 16. 10. 1986 ob 16.

Prijave: Prijavnice pošljite najpozneje do 6. 10. 1986 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/E-11. Podrobnejše informacije lahko dobite pri vodji programa Zoltanu Zemljiču, tel. št.: 061/576-231, ali pri vodji področja kakovosti v vaši DO.

Iskra

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o.,
61000 Ljubljana, Trg revolucije 3

1. Interno posvetovanje o problematiki organizacijsko-informacijske dejavnosti v SOZD Iskra

Temeljna tema:

Informatizacija Iskre

Posvetovanje bo v sredo, 1. oktobra 1986 s pričetkom ob 8.30, v veliki dvorani PPC Iskre, v Ljubljani, Trg revolucije 3.

Program

- 8.30 1. Otvoritev posvetovanja — Ciril Baškovič: Družbenoekonomski aspekti in informatizacija Iskre
- 8.45 2. Ivo Banič: Vloga, pomen in status informatike v SOZD Iskra
- 9.05 3. dr. Jože Gričar: Informacijski sistem za potrebe upravljanja in vloga poslovnih delavcev pri njegovi gradnji
- 9.35 Razprava
- 10.00 4. Miloš Kobe: Informacijski pool SOZD Iskra
- 10.15 5. dr. Tomaž Kalin: Informatizacija Iskre — podpora upravljalne in tržne funkcije ter računalniško podprtega načrtovanja
- 10.45 Razprava
- 11.30 Odmor
- 12.00 6. Džordž Krstič: Teoretični in računalniški prikaz modularno povezanega sistema za upravljalne potrebe OZD — razprava
- 13.00 7. Jure Božič: Računalniška mreža Iskre — razprava
- 13.50 8. Vanja Bufon: demonstracija sistema Triglav, kot samostojnega sistema in v povezavi z drugimi sistemi
- 14.50 Povzetek posvetovanja in predlog zaključkov
- 15.15 Zaključek posvetovanja

K udeležbi vabimo:

člane KPO SOZD Iskra, predstavnike DPO SOZD, predsednike in člane KPO, oz. glavne direktorije DO in njihove pomočnike, direktorje TOZD, člane Področnega kolegija za organizacijo in informatiko, člane Odbora za organizacijo in informatiko DS SOZD ter delavce Iskre, ki jih zanima problematika.

Vabljeni tudi zunanji gostje.

Iskra

Iskra-SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o.
Izobraževalni center Iskre,
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

V skladu s programom izobraževanja v Iskri in sklepom področnega kolegija kakovosti SOZD Iskra

r a z p i s u j e m o

posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

3. šolo področja kakovosti v Iskri

v času: od 20. do 24. 10. 1986
od 17. do 21. 11. 1986
od 8. do 13. 12. 1986

Vsebina:

1. Sistem integriranega zagotavljanja kakovosti
2. Tehnične osnove za zagotavljanje kakovosti
3. Pravna in tehnična regulativa ter metode za vodenje služb kakovosti

Vsi trije deli tvorijo celoto, zato je nujno, da udeleženci šole obiskujejo redno vse tri dele.

Organizacija: Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 5 dni v tednu, zato je potrebno, da udeleženci šole svoje obveznosti v zasebnem življenju v času šolanja prilagodijo programu šole. Med šolanjem je praviloma potrebna stalna prisotnost in bivanje v hotelu Transturist v Škofji Loki. Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju, ki bo v skladu s samoupravnim sporazumom osnova za razporejanje na dela in naloge v službah kakovosti.

Nosilec programa: Področje kakovosti SOZD Iskra v sodelovanju z Izobraževalnim centrom Iskre.

Vodja programa: Lotar Kozina, dipl. ing.

Čas in kraj: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 20. 10. 1986 ob 11. v Hotelu Transturist v Škofji Loki.

Prijave: Izpolnjene prijavnice pošljite najkasneje do 10. 10. 1986 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. E. Podrobnejše informacije glede udeležbe in organizacije lahko dobite pri Sonji Vrhovec, tel.: 061/222-212, ali pri vodji področja kakovosti v vaši DO.

Ta teden v Kranju

Razstava o narodni zaščiti

V Kranju bodo 29. septembra ob 17. odprli zanimivo razstavo o narodni zaščiti. Pripravil jo je Muzej organov za notranje zadeve SR Slovenije v sodelovanju s pokrajinskimi odbori skupnosti borcev narodnih zaščitnikov in upravami za notranje zadeve.

Razstava bo v avli Skupščine občine Kranj, odprta bo vsak dan od 9. do 18., v nedeljo, 5. oktobra pa do 12. Na 150 panojih in v vitrinah bo prikazan razvoj narodne zaščite od ustanovitve v letu 1941 do osvoboditve v maju 1945. Ogled bo organiziran v skupinah, z vodstvom in s strokovno razlago, posamezni obiskovalci pa se bodo lahko priključili skupinam.

Na razstavo so povabili vse nekdanje pripadnike narodne zaščite. Razstava ima tudi učno-vzgojni namen, zato si jo bodo ogledali učenci osmih razredov gorenjskih osnovnih šol in dijaki srednjih šol. Zanimiva in koristna pa bo tudi za vse odrasle občane, ki morajo poznati družbeno samozaščito. Organizator želi čim večji obisk občanov iz KS ter predstavnikov komitejev za SLO v organizacijah združenega dela.

A. Boc

Iskra

Iskra — Industrija za avtomatiko Ljubljana, n. sub. o.

TOZD TELA Ljubljana

Delavski svet na podlagi samoupravnih splošnih aktov razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. vodja računovodskega sektorja

Pogoji: visoka izobrazba ekonomske smeri, 4 leta delovnih izkušenj pri nalogah ekonomike, plana in finančno računovodskih zadev ter izdelan program dela

Poleg z zakonom določenih in zgoraj navedenih pogojev, bomo pri izbiri kandidatov upoštevali celovitost strokovnih znanj in osebnostnih lastnosti v skladu s kriteriji kadrovanja po družbenem dogovoru o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike na območju ljubljanskih občin ter sposobnosti za organiziranje in vodenje dela ter poslovanja in vodenja delovnega procesa. Dela in naloge razpisujemo za 4 leta.

Komisija za delovna razmerja objavlja naslednja dela, oz. naloge:

2. samostojni analitik

Pogoji: višja izobrazba ekonomske smeri, 3 leta delovnih izkušenj, lahko pa tudi pripravnik

TOZD Sistemi Ljubljana

Komisija za delovna razmerja objavlja naslednja dela, oz. naloge:

3. vodja sektorja 2

Pogoji: visoka izobrazba elektrotehnične, ali strojne smeri, 5 let delovnih izkušenj, strokovni izpit, aktivno znanje angleškega, ali nemškega jezika

4. vodja oddelka 1

Pogoji: visoka izobrazba elektrotehnične smeri, strokovni izpit, aktivno znanje svetovnega jezika

5. preizkuševalec 4

Pogoji: visoka izobrazba elektrotehnične smeri, 1 leto delovnih izkušenj, strokovni izpit

6. administrator 1

Pogoji: srednja izobrazba upravne smeri, 1 leto delovnih izkušenj

7. skladiščnik 4 — za določen čas (6 mesecev)

Pogoji: poklicna šola, oz. IV. stopnja usposobljenosti — blagovni manipulant, ali električar, 5 let delovnih izkušenj, tečaj za skladiščnike in tečaj za viličarje

8. monter 4

Pogoji: poklicna šola, oz. IV. stopnja usposobljenosti elektro smeri, 5 let delovnih izkušenj

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo za dela in naloge pod zaporedno številko 1 v petnajstih dneh od dneva objave na naslov: ISKRA-AVTOMATIKA, TOZD TELA, Ljubljana, Savska c. 3 z oznako »za razpisno komisijo«, za dela in naloge pod zaporedno številko 2 pa v osmih dneh od dneva objave na isti naslov. Kandidati za dela in naloge od zaporedne številke 3 do 8 pa naj pošljejo vloge v osmih dneh od dneva objave na naslov: ISKRA-AVTOMATIKA, DSSZ, področje za kadrovske zadeve, Ljubljana, Kotnikova 6.

Kandidate bomo obvestili v 15 dneh po sklepu o imenovanju, oz. izbiri.

Iskra

Iskra Commerce, p.o.

Vodstvo DO

vabi k sodelovanju sodelavce za opravljanje del in nalog:

direktor INO firme

Iskra France, Paris

Pogoji:

- visoka izobrazba ekonomske, ali tehnične smeri
- 5 let ustreznih delovnih izkušenj
- zunanjetrgovinska registracija
- aktivno znanje francoskega jezika, oz. enega izmed svetovnih jezikov, ki je v rabi v zadevni državi

Tržno področje DVR

vodja predstavništva

Kalro, Egipt

Pogoji:

- visoka izobrazba ekonomske, ali tehnične smeri
 - 4 leta ustreznih delovnih izkušenj
 - zunanjetrgovinska registracija
 - aktivno znanje angleškega jezika, oz. enega izmed svetovnih jezikov, ki je v rabi v zadevni državi
- Kandidati naj vloge v roku 8 dni po objavi pošljejo z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom na naslov: ISKRA COMMERCE, Kadrovski sektor, Ljubljana, Topniška 58.

Zahvala

Ob smrti moje drage mame

Marjane Sušnik

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD TSD za poklonjeno cvetje in denarno pomoč. Lepa hvala vsem, ki ste se od nje poslovili in jo spremili na njeni zadnji poti

Slavka Zupančič

Planinska sekcija kranjskih DO Iskra

PLANINSKI OBVEŠČEVALEC

Mirna gora

Planinska sekcija DO Iskra Kranj in matično PD Kranj bosta priredila v soboto 4. oktobra izlet na belokranjsko Mirno goro, čez katero tečejo kar tri planinske poti: Trdinova, TV in Slovenska planinska transverzala.

Do Semiča, ki bo izhodišče naše ture, se bomo peljali z vlakom z odhodom iz Kranja ob 5.43 (v Ljubljani presedlamo na »Dolenjca«). Najbolje bo, da vsak udeleženec kupi povratno karto.

Tura bo lahka, ustrežna za družinski izlet, saj je do vrha 1045 m visoke Mirne gore le dobri dve uri hoje. Gora premore prijetno planinsko kočjo, z nje pa je tudi čudovit pogled na belokranjsko deželico. Med hojo mimo vinogradov, zidanic in vikendov bomo naleteli gotovo tudi na kakšen pozabljen grozdek.

Za ustrezno vodstvo bosta poskrbela vodnika Igor Kloar in Lojze Zelnik. Posebne prijave za izlet niso potrebne.

Vabljeni!

Slive so zrele

Slive so zelo priljubljeno sadje tudi za kuho. Česa vsega ne znamo skuhati iz sliv?! Pa vendar, pogledjmo še naslednje nasvete:

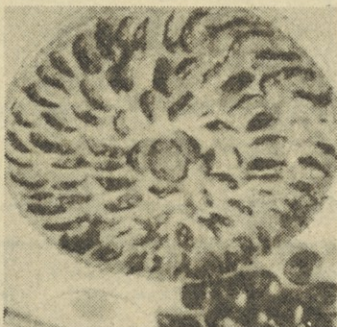
Slive s kremo:

Prpravite: 1 kg sliv; Za kremo: 6 rumenjakov, 1,5 žlice sladkorja, 2 dl jabolčnega soka in 1 dl slivovke. Oprane slive očistite koščic, jih narežite na manjše koščke. Po želji jih oluščite. Za kremo segrejte jabolčni sok. Posebej stepite rumenjake s sladkorjem, nato jih vmešajte v sok, tik preden le-ta zavre. Stepajte na pari dokler se krema ne zgosti, odstavite s štedilnika in primešajte slivovko. Del kreme prelijte čez slive, ostankom postrezite v posebni posodi.

Pražene slive:

Prpravite: 1 kg sliv, kozarec slivovke, 5 dkg sladkorja, 15 dkg moke, 2 jajci, 2-3 dl piva, malo soli, olje za praženje, sladkor v prahu in cimet za posipanje. Oprane slive prepolvite in jih razkoščičite. Posladkajte jih in jih ovlažite s slivovko. Iz moke, jajc, soli in piva naredite testo. Segrejte olje (naj bo v debelem sloju), ovijte slive v testo, nato jih pražite in posujte z mešanico sladkorja in cimeta. Postrezite takoj.

Prelita pita:

Prpravite: za testo: 20 dkg moke, 10 dkg surovega masla, 1 jajce, sol, 70 dkg sliv. Preliv: 2 rumenjaka, 5 dkg sladkorja, 1,5 dl smetane. Naredite rahlo testo (po potrebi dodajte malo mrzle vode). Naj stoji 30 min v hladilniku. Oprane slive prepolvite, razkoščičite. Nato razporedite testo v kalup premera 28 cm, zložite slive nanj in pecite 20 min. na 230°. Tedaj prelijte slive z mešanico smetane, jajc in sladkorja (lahko dodate tudi cimeta) in pecite še 20 minut na 200°.

Danes je rojstni dan mojega priljubljenega spikerja...

Moda: škornji

Že sredi poletja so se predstavnice našega spola v velemestih, predvsem v tistih, kjer je doma moda, obuvale v škornje. Lahke, kovinskega sijaja, s prešitki in našitki, z resicami in brez, zelo lahkega pa tudi izredno elegantnega videza.

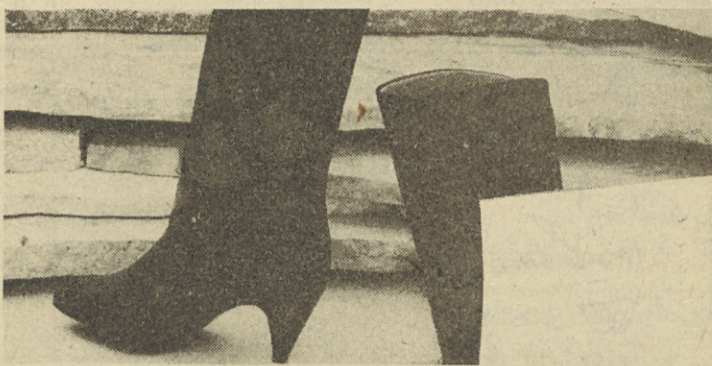
Največ je bilo takih brez peta, s povsem ravnim stopalom, mnogo tudi takih s prisekano peto, nemalo prozornih pet smo videli in še marsikaj — da je bilo obuvano videti kot škorenj, pa je že bilo zelo moderno.

Tudi jesen mode ni spremenila. Nasprotno, celo potencira zahteve po visokih obuvalih. Škornji, škornji, in spet škornji!

Najpogosteje v izrazito modnih kovinskih zelenih in sivih tonih, običajno v enakem materialu kot torbica, mnogokrat v sivih, vijoličnih in črnih barvah.

In top lestvica — kože plazilcev, same, ali v kombinacijah z usnjem, svilo, prešitim blagom. Vse zelo okrašeno, svetlikajoče, fluorescentno. Če le mogoče z veliko okrasnimi šivi in drugimi okraski in okrasnimi materiali — tilom, mrežnimi tkaninami in drugim.

Skratka — letošnja obutvena moda zahteva škornje — le kdaj pa kdaj zelo enostavne, športne, druge čevlje in mnogo lesketajočih se otenkov.

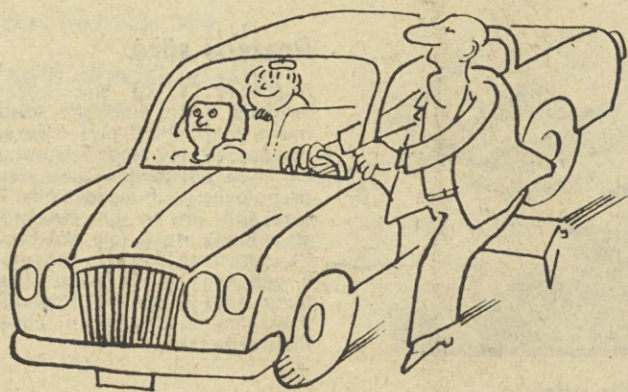

Ob krajevnem prazniku v KS Šebrelj

Denarno podprli gradnjo trgovine in asfaltiranje ceste

Pred dnevi so prebivalci nekdanje partizanske vasi Šebrelj v okviru obeleževanja krajevnega praznika praznovali dve pomembni delovni zmagi. Odprli so samopostrežno trgovino s skladišči in pobiralnico mleka ter izročili namenu blizu 4 km cestne prevleke med Stopnikom in Šebreljsko planoto. Omenjena dela, ki so jih opravili z blizu 10.000 prostovoljnimi delovnimi urami je finančno podprla tudi Idrijska Iskra. Med nami je namreč veliko članov delovnega kolektiva, ki prebivajo v Šebreljah. Slavnosti, na kateri so najzaslužnejšim članom našega delovnega kolektiva podelili priznanja, sta se udeležila tudi člana sveta federacije Sergej Kraigher in Lidija Šentjurs.

F. Š.

a. NOVAK

To je zadnjič, da se zaradi predragega bencina peljemo na izlet s praznim tankom.

						ISKRA	GRŠKA MUZA ZGODOVINE	DEL PRSNEGA KOŠA	GRŠKI BOG SONCA	MREŽASTA TKANINA	GRAFIK JUSTIN	PODZEMELJSKI HODNIK
						VULKANSKO ZRELO						
						-LIM- LADO BORDON						
ISKRA	MEHA ZA RITEM	BRUSNI KAMEN	-ELEKTRICNA- MORSKA RIBA	RUSKI VLADAR	GRAD PRTUJU ZACETNIK ARIJANSTVA				ITALIJANSKI DENAR	CANKAR	UTEŽNA ENOTA	
PUCCINJEVA OPERA						HRVAŠKI -PETROL-	IKRAVEC DEL TENIŠKE IGRE					
ČREVESNA GLISTA								RAVEN TANTAL				
PIHALNI INSTRUMENT									NORD. GOSPODARICA MORJA			
ZMIKAVT				SKUPINA PTIC V LETU					KARENINA			

Misli

- Nor je tisti, čigar norost se ne sklada z norostjo večine.
- Kadar se poročita jeza in maščevanje, se rodi krutost.
- Ljubi svoje otroke s srcem, toda vzgajaj jih z roko.
- Človek je dober, kadar dela ljudi boljše.
- Pticom peroti, človeku pamet.
- Kjer je strah, tam je malo prostora za ljubezen.
- Če slabo hodi pred nami, se nam mudi, da ga dohitimo, če hodi za nami se ustavi, da nas dohiti.
- Prijateljstvo zmeraj koristi, ljubezen je včasih škodljiva.
- Včerajšnja napaka naj ti bo današnja učiteljica.
- Morje besed rodi kapljico dejstev.
- Naravi lahko ukazujemo samo atko, da jo ubogamo.
- Vsa umetnost je posnemanje narave.
- Pravica včasih spi, vendar nikoli ne umrje.
- Zavist je »nesmrten« greh.

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.